

สภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูป
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4
THE SITUATIONS AND EXPECTATIONS OF SMALL-SIZED SCHOOL
MANAGEMENT DURING THE PERIOD OF EDUCATIONAL REFORM
OF SCHOOLS UNDER BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA 1-4

วิทยานิพนธ์
ของ
สำเริง มีคม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	สภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1-4	
ผู้วิจัย	นายสำเริง มีคม	
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภาณุมาศ	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์	กรรมการ
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 - 4 เกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาดมกรอบ งานทั้ง 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 80 คน ครูวิชาการ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าที่พัฒนาขึ้นมาเอง วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 - 4 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียนทั้ง 4 งานมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน และครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน และ ความคาดหวัง ในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นูริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียนทั้ง 4 งาน โดยภาพรวม มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป ส่วนการบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานงบประมาณคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ครูวิชาการมีความคาดหวังโดย ภาพรวม ให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูวิชาการ

มีความคาดหวังให้มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือการบริหารงานงบประมาณ และ การบริหารงานทั่วไป ส่วนการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล คาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ ปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 1-4 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็น ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการเกี่ยวกับความคาดหวังของ การบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1-4 โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ทุกด้านเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะโรงเรียนขนาดเล็ก ครูรับผิดชอบงานมากเกินไปบางท่านสอนควว 2 ชั้น และทุกกลุ่มสาระ เนื่องจากครูไม่ครบชั้น ควรจัดการศึกษามานควาเทียมโรงเรียนใกล้เคียง ให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกโรงเรียน ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย รัฐควรจัดบ ปัจจัยพื้นฐานให้เพียงพอ ให้โรงเรียนบริหารจัดการเองให้เกิดความคล่องตัว ไม่ควรขูบโรงเรียน ขนาดเล็ก และควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดครูธุรการในทุกโรงเรียน เพื่อมิให้เกิดปัญหาครู ทอดทิ้งห้องเรียนไปทำหน้าที่อื่น ส่งผลให้การสอนไม่เต็มหลักสูตร ขาดการทำงานเป็นทีม นักเรียนขาดแบบอย่างที่ดี กิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น โรงเรียนและครูควรจัดทำหลักสูตรและ พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด และสรุปผลประจำภาคเรียน และประจำปี

TITLE **The Situations and Expectations of Small-sized School Management during the Period of Educational Reform of Schools under Buriram Educational Service Area 1-4**

AUTHOR Sum ret Meekhom

ADVISORS Assistant Professor Dr. Piyaporn Siripanumas, Thesis Advisor
Assistant Professor Niwat Kanlayapruk, Co-advisor
Assistant Professor Ruangsak Amphaiphan, Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

Abstract

The aims of this research were to study and compare the opinions of school administrators and academic teachers of small schools under Office of Buriram Educational Service Area Office 1-4 on the current states and expectations of the small schools management in the reform era. The framework of the study focused on the 4 aspects of school management: academic management, budget management, personnel management, and general management. The samples of the study included 80 school administrators and 80 academic teachers. The research instrument was the 5-rating scale questionnaire which the researcher developed by himself. The collected data was analyzed by percentage, mean, and standard deviation. Comparing the data to see the differences of opinions by using t-test. The results of the study were as follows.

1. The current states of small school administration. The findings revealed that the level of working of either the administrators or the academic teachers for all the 4 issues were at the high levels; the expectations for all the 4 aspects were at the highest levels. After considering as each aspect, the researcher found that the administrators expected the most action in academic administration and general administration and expected the high level of action for the personnel administration and the budget administration. The academic teachers hoped to see the conducting for the 4 issues at the high levels. Considering each aspect, the academic teachers expected the

most action in the budget administration and the general administration and expected the high level of action for the academic administration and the personnel administration.

2. The results from comparing the opinions of the administrators and academic teachers. The researcher did not find the different opinions for the whole aspects of the present state but the author found the statistical significant different at .05 level after analyzing for each aspect. For the opinions of the expectations, the researcher did not find any different opinions from the whole figure and from analyzing each issue.

3. Suggestions. The participants informed and gave many suggestions: the teachers took too many responsibilities, some teachers taught 2 levels of students and taught all subjects, inadequate teachers, provide distant education (learning from the Thai Kom Sattelite, Glai Gangwon Palace) for all small schools, and received the small amount of budget. The government should give enough budget for basic needs, allow the schools to manage the given budget themselves for liquidity, Should not stop the administration of the small schools, and I Should build strong networks for developing effective learning and instruction. The government should provide general management teachers for all schools. The samples also pointed out that most teachers escaped their classrooms to do other tasks, did not teach the whole curriculum, worked without systems, worked individually, and did not devote time and energy in working. The students lacked good models and could not think critically and synthesize. The schools should encourage students and teachers to develop their own curriculum and designed the curriculum accordingly to the needs of communities. The teachers must summarize the learning and teaching of each term and year.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะภรณ์ ศิริภาณุมาศ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณวัฒน์ กัลยพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เรืองศักดิ์ อัมไพพันธ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สาธิต ผลเจริญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิศิษฐ์ นาจำปา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกใน การประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน คือ นายชัชวาล คัมภีร์วัฒน์ ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นายสมศักดิ์ สุขสำโรง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะโกตาพิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 นายอุดม วัชรพงษ์ศิริ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะแกโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และนางฉวีวรรณ มีสุข เจ้าหน้าที่ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้ใช้โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดเป็นสถานที่ทดลอง (Try out) เครื่องมือการวิจัย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้บริหารและครูวิชาการ ได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ คณะอาจารย์ที่ให้การศึกษาดูแบบ สั่งสอน ฟูมฟัก เกื้อกูลผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

สำเร็จ มีคม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การปฏิรูปการศึกษา.....	7
รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	23
แนวคิดในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	38
ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา.....	41
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM).....	46
ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุร्रीรัมย์ เขต 1-4....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	82
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	90
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	92
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	98
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียน ขนาดเล็กในศูนย์ปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4.....	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลจำนวนครูและนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4	51
2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ.....	67
3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ.....	69
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียน ในการบริหารงานงบประมาณ.....	70
5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียน ในการบริหารงานบุคคล.....	71
6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียน ในการบริหารงานทั่วไป.....	72
7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานวิชาการ.....	73
8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานงบประมาณ.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพและความคาดหวังของ การบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงาน บุคคล.....	75
10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพและความคาดหวังของ การบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงาน บริหารทั่วไป.....	76
11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โดยรวม 4 ด้าน	77
12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคาดหวังในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โดยรวม 4 ด้าน.....	78
13 การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยรวม 4 ด้าน.....	79
14 การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับ ความคาดหวัง ของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยรวม 4 ด้าน.....	80

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เป้าหมาย การปฏิรูปการศึกษา.....	12
2 รูปแบบเรียนรวมทุกชั้นเรียน.....	25
3 รูปแบบเรียนรวมบางชั้น.....	27
4 รูปแบบเรียนรวมช่วงชั้น.....	29
5 ขั้นตอนการดำเนินการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	49
6 การบริหาร โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	50

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

สภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน การเคารพสิทธิมนุษยชนและคุณภาพชีวิตอย่างเท่าเทียม การส่งเสริมการค้าอย่างเสรี การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการให้ข้อมูลข่าวสารแบบเครือข่ายผลักดันให้สังคมไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการประชาชน และมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการปฏิรูปการศึกษาโดยอิงกฎหมายเป็นฉบับแรก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8(2)) ต้องจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกัน ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (มาตรา 10) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และเชื่อว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (มาตรา 22) และให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรง (มาตรา 39) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจึงต้องปฏิรูปงานบริหารทั่วไป เพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) การจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for all) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาทางการจัดการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541) การจัดจัดการศึกษาของประเทศในขณะนี้ผ่านมาจะพบว่าวิกฤตทางการศึกษา ที่สำคัญประการหนึ่งคือ เรื่องคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาในตัวเมืองและในอำเภอห่างไกล หรือสถานศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก

ซึ่งมีคุณภาพแตกต่างกันรวมทั้งปัญหาการจัดการศึกษาด้านอื่นๆ รัฐได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาจึงตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษาของชาติเพื่อให้การศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมคิด พรหมจักษ์, 2542 : 41) และในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2540 ได้กล่าวถึง เรื่องการศึกษาไว้ในหมวด 3 มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การคุ้มครอง การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่วิจัย ตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครองและมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน และ หมวด 5 มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้ความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (พิชัย นิลทองคำ, 2540 :45) และต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการตรา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาของไทยอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในหมวด 5 มาตรา 31 ระบุให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแลการศึกษาทุกระดับซึ่งกระทรวงความมาตรา 4 นั้นคือ กระทรวงการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับ ดูแลการศึกษาทุกระดับชั้นและทุกประเภท และมาตรา 32 ระบุให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลจำนวน 5 องค์กรได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการ ศาสนาและวัฒนธรรม (ธีรพันธ์ กววงษา, 2545 : 19)

การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลักหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยในระดับการปฏิบัติ คือ สถานศึกษา ซึ่งมีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีศักยภาพ สมรรถภาพและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อจัดดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2545 : 4)

การบริหารโรงเรียนตามนโยบายและแนวโน้มต่อไป จะเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหลักสำคัญ (School-Based Management: SBM) ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาหรือคุณภาพนักเรียนเกิดขึ้นที่โรงเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 39 หมวด 5 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2545: 4 -5)

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป และคาดว่าจะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ เพราะอัตราเพิ่มของประชากรลดลงอันเนื่องมาจากการวางแผนครอบครัว การอพยพประชากรในชนบทเข้าสู่กรุงเทพฯ และการอพยพจากชุมชนในชนบทไปบุกเบิกที่ทำมาหากินใหม่ (สุรพันธ์ ชันด์ทอง, 2525 : 213) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เคยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าร้อยละ 80 มีโรงเรียนในสังกัดกว่า 30,000 โรงเรียน กระจายไปทุกพื้นที่ของประเทศไทยซึ่งเป็นโรงเรียนเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ใกล้เคียง - ไกล ตามลักษณะของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พบว่า ชุมชนที่ตั้งของโรงเรียนจะเป็นชุมชนขนาดเล็กและส่วนใหญ่อยู่ในชนบททำให้โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนดังกล่าวเป็นโรงเรียนขนาดเล็กไปด้วย จึงทำให้ประสบปัญหาหลาย ๆ ประการของการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งด้านการใช้ครู อาคารเรียน และงบประมาณแต่ละปี สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่าในทุกด้าน ทั้งที่ในสภาพปัจจุบัน การสนับสนุนด้านปัจจัยให้โรงเรียนขนาดเล็ก ก็ยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งหากทำให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ก็อาจจะต้องลงทุนทาง การศึกษามากกว่านี้อีกหลายเท่า ซึ่งในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเช่นในปัจจุบัน คงมีความเป็นไปได้น้อย คุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ จากทศวรรษก่อน มาตรฐานโรงเรียนโดยสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี 2538 จากตัวชี้วัดคุณภาพ 17 รายการ ปรากฏว่าโรงเรียนยังมีขนาดเล็กจะมีระดับมาตรฐานต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่เกือบทุกรายการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 10)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) มีภารกิจหลักที่ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัด 32,879 แห่ง โรงเรียนดังกล่าวนี้ เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา 10,877 แห่ง และในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก กล่าวคือมีนักเรียนตั้งแต่ 60 คนลงมา ถึง 1,766 แห่ง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้

ส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญคือ นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ใหญ่กว่า เช่น อัตราครู : นักเรียน ซึ่งจากการวิเคราะห์ของธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย (Asia Development) ความเหมาะสมของครูต่อนักเรียน จะเป็น 1 : 25 แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก อัตราครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1 : 8-11 เท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547:1)

การมองโรงเรียนขนาดเล็กในลักษณะขององค์กรปิด ที่เป็นของราชการซึ่งส่วนราชการมีสิทธิที่จะบริหารจัดการ โรงเรียนอย่างไรก็ได้ ตามดุลยพินิจของบุคคลในภาครัฐ จึงเป็นการมองในทัศนะแบบดั้งเดิมที่เป็นลักษณะสั่งการจากระดับบนสู่ระดับล่าง (Top down) ที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การปฏิรูปการศึกษา และแนวคิดทางการบริหารในสภาพปัจจุบัน การร่วมพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและศักยภาพของชุมชน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเปิดรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากระดับล่างสู่ระดับบน (Bottom up) โดยชุมชน ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กในระดับล่าง จึงนับว่ามีความจำเป็นและสอดคล้องกับมุมมองของการบริหารที่เปลี่ยนไปในฐานะที่โรงเรียนเป็นองค์กรทางสังคมในระบบเปิด (Open system) จากประเด็นที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงาน ในยุคปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรขุมเขต 1-4 ว่ามีสภาพการปฏิบัติงานทั้ง 4 งานคือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนเป็นอย่างไรและมีความคาดหวังในการปฏิบัติงานทั้ง 4 งาน ในระดับใดเพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับใช้บริหาร โรงเรียนในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรขุมเขต 1-4

2. เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของ การบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในชุดปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

1. ทราบสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กชุดปฏิรูป การศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในชุดปฏิรูปการศึกษา นำไปวางแผนบริหาร การศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเรื่องสภาพปัจจุบันและ ความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กชุดปฏิรูปการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในงาน 4 ด้าน คือ

- 1.1 การบริหารงานวิชาการ
- 1.2 การบริหารงานงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงานบุคคล
- 1.4 การบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำนวน 480 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 จำนวน 80 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 80 คน ครูวิชาการ จำนวน 80 คน รวมจำนวน 160 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงกระจายตามเขตพื้นที่ เขตพื้นที่ละ 20 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานะภาพในการทำงาน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน

3.1.1.2 ครูวิชาการ

3.1.2 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนเป็นขนาด นักเรียน 1-120 คน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในชุดปฏิบัติการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารโรงเรียน หมายถึง สภาพปัจจุบันหรือกระบวนการบริหารโรงเรียน ทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

2. ความคาดหวังการบริหารโรงเรียน หมายถึง ความคาดหวังในกระบวนการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 งาน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

4. ครูวิชาการ หมายถึง ครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4

5. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1-4 ที่มีนักเรียน จำนวน 1-120 คน

6. ชุดปฏิบัติการศึกษา หมายถึง เริ่มตั้งแต่ ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 - 2550

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุครูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

1. การปฏิรูปการศึกษา
2. รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
3. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา
4. การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
5. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - งานวิจัยในประเทศ
 - งานวิจัยต่างประเทศ

การปฏิรูปการศึกษา

ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ทั้งเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และภาวะการเป็นผู้นำในการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต. 2541 : 76) ได้อธิบายว่า การปฏิรูปการศึกษานั้นเป็นเรื่องใหญ่ คำว่า ปฏิรูป มีความหมายสองอย่าง คือ ทำให้กลับเข้าสู่รูปเดิม เพราะคำว่า ปฏิ คือ กลับไป เป็นอย่างเก่าหรือกลับเข้าที่ ปฏิรูป จึงแปลว่า ปรับรูป หรือปรับให้กลับเข้าที่ ปรับแก้ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่เพื่อให้ได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ ฉะนั้น การปฏิรูปการศึกษา คือกลับไปหาธรรมชาติที่มนุษย์เป็นสัตว์แห่งการเรียนรู้ การปฏิรูปการศึกษาก็กลับไปเป็นการปฏิรูปที่ใช้ในความหมายแรก เพราะว่าเมื่อเราเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ บุคคลแห่งการเรียนรู้ ก็คือผู้ที่เอาจริงเอาจังในการเรียน บุคคลแห่งการเรียนรู้ ก็คือนักเรียนนั่นเอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 4) ได้นิยามไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้นในสี่ด้านคือ

การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

จรรยาพร ธรณินทร์ (2544: 11) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการศึกษาครั้งใหญ่ ตั้งแต่ต้น โขบาช บังคับ ขั้นตอนและผลลัพธ์

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานจัดการศึกษาในการเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค ที่มีอยู่เดิมให้เบาบางหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

สภาพการณ์ของกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกทั้งการวิวัฒน์และวิบัติ เป็นสัญญาณเตือนให้เร่งปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้มีผู้เสนอแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2540 : 64-68) ได้มีแนวความคิดว่า แนวทางปฏิรูปการศึกษาจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของแนวทางการปฏิรูป คือ การวางระบบใดๆ ก็ตาม เพื่อให้คนปฏิบัติความนั้น จำเป็นต้องให้คน เป็นศูนย์กลาง เป็นจุดเริ่มต้น พร้อมกับกับการกำหนดระบบ เพื่อให้คนปฏิบัติอยู่ในกรอบที่ได้วางขึ้นมา และปรับบริบทหรือสภาพแวดล้อมให้มีส่วนสนับสนุนการปฏิรูปนั้นให้สัมฤทธิ์ผล แนวทางการปฏิรูปจึงจำเป็นต้องปฏิรูป 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในลักษณะ 3 ประสานคือ

1. การปฏิรูปคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่

1.1 การปฏิรูปคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อระบบการศึกษา อาทิ ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้เรียน รวมไปถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง

1.2 การปฏิรูปคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางอ้อมต่อระบบการศึกษา อันได้แก่ สื่อมวลชน นักการเมือง ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชน นักเขียน นักแต่งวรรณกรรม นักร้อง นักแสดง ศิลปิน ผู้นำอำนาจทางเศรษฐกิจ

2. ปฏิรูประบบการศึกษา ได้แก่

2.1 ปฏิรูปการปลูกฝังปรัชญาแนวความคิดและค่านิยมที่ถูกต้อง

2.2 ปฏิรูประบบการสอนให้คนคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้เป็น

2.3 ปฏิรูปการสอนโดยเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างให้นักศึกษากระทำตาม (Role Modeling)

2.4 ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาที่มีความสมดุลระหว่างความเป็นท้องถิ่นพร้อมๆ กับความเป็นสากล

2.5 ปฏิรูประบบการศึกษาที่มีความสมดุลระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับชีวิตจริง

2.6 การปฏิรูประบบการเรียนการสอนที่เน้นสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีอยู่ในประเทศไทย

2.7 ปฏิรูประบบการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกเชื้อชาติ ทุกกลุ่มคนในสังคม

2.8 ปฏิรูประบบโดยเปิดเสรีให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการด้านการศึกษา (Privatization)

2.9 ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อให้มีลักษณะเป็นพลวัต สามารถเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว

2.10 ปฏิรูประบบการวางแผนการจัดการศึกษาให้การศึกษามีส่วนสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การศึกษาเพื่อพึ่งตนเองในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย การศึกษาเพื่อสันติภาพ การศึกษาเพื่ออนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.11 ปฏิรูปรูปแบบการจัดการศึกษา จัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของเด็กแต่ละกลุ่มตามความสามารถในการเรียนรู้ แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถสูง ความสามารถปานกลาง และความสามารถต่ำ ปฏิรูปองค์ประกอบของการศึกษาควมัธยม 3 ด้าน คือ ความรู้ คุณลักษณะ และทักษะ

3. ปฏิรูปบริบทแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ได้แก่

3.1 บริบทครอบครัว

3.2 บริบทการเมือง

3.3 บริบทภาคราชการ

3.4 บริบทภาคเอกชน

3.5 บริบทสื่อต่างๆ ในสังคม

3.6 บริบทสังคมแห่งการเรียนรู้

ตีปพนนท์ เกตุหัต (2539: 9) ได้เสนอแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาไทยไว้ดังนี้

1. ต้องเริ่มที่การให้รากฐานชีวิตที่ดีกับเด็กไทยทุกคน
2. การให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีแก่เด็กไทยทุกคน
3. การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน
4. ให้การศึกษาเป็นกระบวนการตลอดชีวิต

5. ปฏิรูประบบการคัดคนเข้าศึกษาทุกระดับ
6. ปรับปรุงมาตรการพัฒนาและสรรหาครู
7. การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา
8. การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา
9. การปรับปรุงระบบการระดมทุนและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา
10. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 325) ได้เสนอแนวคิดเพื่อการจัดการศึกษาไทยดังนี้

1. เริ่มตั้งแต่ตัวผู้เรียน ระบบการศึกษาเดิมมองว่าผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับความรู้แต่เมื่อเปลี่ยนมุมมองใหม่ว่าผู้เรียนมีเซลล์สมองถึง 1 แสนล้านเซลล์ มีศักยภาพในการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองคล้ายกับแนวคิดใหม่ด้านการศึกษาของกลุ่ม (Constructivism)

2. ต้องเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการศึกษารูปแบบแนวคิดใหม่ คือ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยครูให้ความช่วยเหลือเฉพาะบางส่วน กิจกรรมการเรียนการสอนกว่าร้อยละ 80 จึงเปลี่ยนมาเป็นของผู้เรียนและจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการเรียนรู้แนวใหม่ให้สอดคล้องกับแนวคิดนี้ เพื่อให้เรียนแล้วรู้จริงและปฏิบัติได้เรียนอย่างมีความสุขและรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. ครูต้องเปลี่ยนแนวคิดใหม่ คือ เปลี่ยนเป็นการเรียนรายบุคคล หรือกลุ่มเล็กๆ ครูเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการเรียน ช่วยนักเรียนในเรื่องการวางแผน ในเรื่องการแสวงหาความรู้ให้ข้อมูลสารสนเทศ กระตุ้นและเสริมพลังให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. ครอบครัวยังเป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา แต่ได้ถูกละเลยมานาน ต้องเพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ครอบครัวยังมีความพร้อม อาจจะจัดการเรียนการสอนเองทั้งหมด หรือแบ่งความรับผิดชอบในการสอนระหว่างโรงเรียนกับบ้านและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริหารโรงเรียน

5. ภูมิปัญญาไทย การศึกษาไทยมุ่งเน้นให้เรียนเรื่องที่ห่างไกล ไม่ได้เรียนเรื่องที่เป็นวัฒนธรรมของชุมชน การเรียนจึงไม่ใช่วิถีชีวิต การออกแบบใหม่ครั้งนี้ได้กำหนดให้ภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนสำคัญสำหรับการเรียนรู้โดยเปลี่ยนแนวคิดว่าอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของเนื้อหาที่เรียน ต้องเป็นภูมิปัญญาไทย ถ้าสามารถพัฒนาและถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยให้กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชนได้ จะสร้างความสมดุลให้กับสังคมไทย ได้มากกว่าการศึกษาแต่ภูมิปัญญาที่นำเข้ามาจากต่างประเทศล้วนๆ

6. ต้องคืนการศึกษาให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีบทบาทเป็นผู้จัดการมากขึ้น การที่ต้อง

ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเป็นจำนวนมากและงบประมาณไม่เคยเพียงพอ นั้น เป็นเพราะเราได้ดึงทุกสิ่งทุกอย่างเข้าไปไว้ในโรงเรียน เรียนเฉพาะทฤษฎี แนวความคิด การอ่านและการเขียนเท่านั้น การเรียนที่ยิ่งใหญ่กว่านั้นคือ การเรียนจากของจริง และเรียนโดยการปฏิบัติ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และค่าใช้จ่ายไม่แพงด้วยซึ่งหาได้โดยการศึกษาจากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. โรงเรียนในฐานะหน่วยงานบริการที่อยู่แนวหน้าของระบบการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับงานการเรียนการสอนมากขึ้น บริหารในรูปคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และต้องปรับรูปแบบงบประมาณจากเดิมที่เป็นรายการ (Line Item) ให้เป็นการอุดหนุนรายหัว เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความเสมอภาคให้โรงเรียนสามารถหารายได้เองมาสมทบ โดยชุมชนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษา ทั้งนี้จำเป็นต้องให้ความรู้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

8. พิจารณาบทบาท ภาระงาน ทบวง กรม ในอนาคตหน่วยงานกลางควรเป็นเพียงผู้เสนอแนะ กำหนดนโยบายเป้าหมาย และมาตรฐานศึกษา แต่ให้การดำเนินงานเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา การปฏิบัติบทบาทของส่วนกลาง จะช่วยประหยัดงบประมาณได้มาก และสามารถนำงบประมาณที่เหลือนี้ไปเพิ่มให้กับส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการรื้อปรับระบบ หมายถึง การพิจารณาทบทวน (Rethink) สภาพการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ประสิทธิภาพของการบริหาร คุณภาพของการศึกษา การนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาไทยมาใช้ในการจัดการศึกษาอย่างสมดุล ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษารอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดการปฏิวัติการศึกษาไทยอย่างแท้จริง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่และรวดเร็ว นำไปสู่การศึกษาไทยที่พึงปรารถนาโดยมีกระบวนการที่ใหม่ รุ่ง แก้วแดง (2543 : 314)

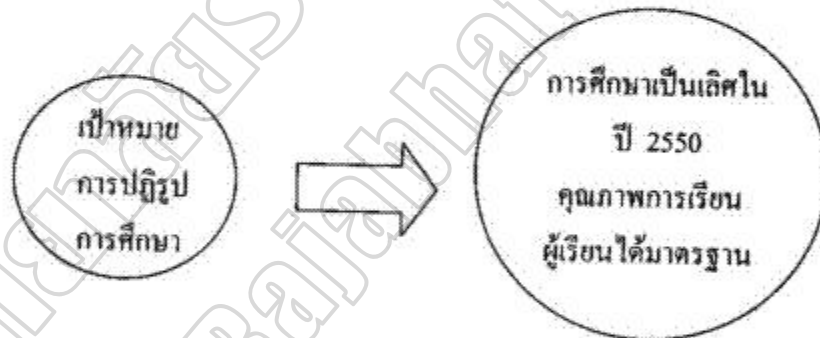
สรุปได้ว่า การศึกษามีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นภารกิจของการจัดการศึกษาโดยตรง ขณะเดียวกัน ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกก็ทำให้ มีความจำเป็นในการที่จะต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่ เปลี่ยนแปลงไป ระบบการศึกษาไทยที่ล้าสมัย ไม่สร้างพลังทางสติปัญญาให้คนไทยอย่างเต็มศักยภาพของการเป็นมนุษย์ เป็นเหตุให้ชาติอ่อนแอทางปัญญา และเป็นระบบการศึกษาที่ก่อความทุกข์ยากให้แก่ผู้คนทั้งประเทศ การจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพของปวงชนเป็นภารกิจหนักและใหญ่หลวง ครอบคลุม องค์ประกอบที่ซับซ้อน ดังนั้น บุคคลทุกฝ่ายจึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อ

การปฏิรูปการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน ผู้ครองอำนาจรัฐ และแม้แต่ นักเรียนนักศึกษา ย่อมต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถทำให้ระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณภาพของคนได้สำเร็จ

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นเลิศ ภายในปี 2550 มีสาระสำคัญ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 5-6)

1. การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสถานการณ์ในอนาคต จะต้องเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การปฏิรูปศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน จะต้องทำการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ
3. การปฏิรูปการศึกษาจะต้องเริ่มต้นจากห้องเรียนแต่ละห้อง โรงเรียนแต่ละแห่ง จนกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบครอบคลุมทั้งประเทศ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 6)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 5) ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้

1. เด็กที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการพัฒนาการรอบด้านในระดับพร้อมเรียนทุกคน
2. ชาวชนไทยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 90 จบการศึกษาอย่างน้อย 12 ปี มีความสามารถ

พื้นฐานในการเข้าสู่การฝึกฝนอาชีพ คิดสังเคราะห์อย่างมีพุทธศาสตร์ ใช้ข้อมูลในการปรับเปลี่ยนงานอย่างทันโลก ชี้อัตถ์ รับผิดชอบ และเป็นประชาธิปไตย

3. ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา พร้อมเข้าสู่งานอาชีพ ทำงานเน้นคุณภาพสูงปรับปรุงอยู่เสมอ ตัดสินใจอย่างชาญฉลาด เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

4. สถานศึกษาและสำนักงานมีความสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย โน้มนำสู่การเรียนรู้ปลอดภัย และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

5. กลุ่มค้อยโอกาสต่างๆ ได้รับการบริการที่มีคุณภาพ มีโอกาสเท่าเทียมกับกลุ่มอื่นๆ ทั่วไป

6. ประชาชนให้ความสนใจ ร่วมสนับสนุนการศึกษา มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ เด็กและเยาวชนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพสูงเต็มตามศักยภาพของทุกคน สามารถพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในประเทศและระดับโลก รวมทั้งเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับตัวได้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยกำหนดเป้าหมายให้การจัดการศึกษาเป็นเลิศ โรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนมีคุณภาพ ห้องเรียนมีคุณภาพ และนักเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ภายในปี 2550 วิธิดำเนินการ ให้การศึกษเป็นเลิศ คือ การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ต้องเริ่มที่โรงเรียน ที่ห้องเรียน มุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

ในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จและให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงได้มาตรฐานสากลนั้น จะต้องมีกรวางแผนหรือกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้รู้ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไว้ ดังนี้

ปัญญา แก้วกีร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545 : 43-45) ได้อธิบายว่า ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วคำว่ายุทธศาสตร์ได้แปลตามหมายมาจากภาษาอังกฤษจากคำว่า Strategy เป็นคำนามที่มีความหมายได้สามประการ คือ ความหมาย เป็นรูปแบบการวางแผนสำหรับจุดประสงค์เฉพาะทาง เช่น การจัดทำแผนเศรษฐกิจ การสร้างแผนเมื่อได้รับการส่งเสริมมากขึ้น หรือ การพัฒนาแผนความร่วมมือใหม่ในการพิชิตคู่แข่ง ความหมายที่สองคือ กระบวนการวางแผนหรือการจัดการกับแผนงานอย่างมีทักษะ ส่วนความหมายที่สามคือ ศิลปะการวางแผนและกำกับกิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในสังคม ดังนั้น วงการศึกษาได้ใช้คำว่ายุทธศาสตร์ ตามความหมายที่หนึ่งและสองมากกว่า คือ การเน้นรูปแบบการวางแผนและกระบวนการวางแผนงานอย่างมีทักษะที่จะทำให้การศึกษานบรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตและสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นผู้ที่ไม่เรียน รู้จักวิธี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน
 สุวัฐ ศิลปอนันต์ (2545 : 10) ได้เสนอความเห็นเห็นว่า ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษา
 ต้องหาจุดที่รับผิดชอบ (Accountability) ให้ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานคล่องตัวรวดเร็วทันการ
 ถูกจุด ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพและส่งผลให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ
 จึงควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจ
2. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม
3. ยุทธศาสตร์การใช้แผนยุทธศาสตร์
4. ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพ
5. ยุทธศาสตร์การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ดังนั้นในการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษานั้น ต้องปฏิรูปการบริหารให้สอดคล้องกับ
 ยุทธศาสตร์ ต้องยึดยุทธศาสตร์เป็นรูปแบบ (Pattern) เป็นหลักเกณฑ์ คือยุทธศาสตร์การกระจาย
 อำนาจ ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์การใช้แผนยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์การประกัน
 คุณภาพ ยุทธศาสตร์การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนการปฏิรูปด้านอื่นๆ ก็ต้องยึดรูปแบบเดียวกันนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 ก: 10 - 18) ได้กำหนด
 ยุทธศาสตร์หลักของการการศึกษา เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปให้
 บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดเน้นการพัฒนา มุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลง การดำเนินงานทั้งระดับ
 ห้องเรียน โรงเรียน และ สำนักงาน มี 4 ประการ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ในการจัดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานและส่งเสริมเงื่อนไข
 เพื่อการพัฒนา สำหรับยุทธศาสตร์ในข้อนี้ มุ่งที่การเปลี่ยนแปลงสภาพดำเนินงานในปัจจุบัน
 โดยตรง หากเป็นงานอื่นที่มีใช้การเรียนการสอน การวิเคราะห์เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค และเงื่อนไข
 ที่ต้องส่งเสริมจะแตกต่างกันไปจากงานการเรียนการสอน
2. ยุทธศาสตร์การใช้กระบวนการพัฒนางาน ยุทธศาสตร์ในข้อนี้เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้เพื่อ
 ประโยชน์ในด้านความต่อเนื่องของงาน และเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพของงานให้สูงขึ้น
 สำหรับอนาคต
3. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ยุทธศาสตร์ในข้อนี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้เพื่อความสมบูรณ์
 ของการปฏิบัติงานและผลของงานเป็นสำคัญ
4. ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจ ยุทธศาสตร์ในข้อนี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้เพื่อให้
 การปฏิบัติงานเกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่ที่ แตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดเน้นการพัฒนา โดยจัดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อ การดำเนินงาน ส่งเสริมเงื่อนไขพัฒนา ใช้กระบวนการพัฒนางาน ประสานความร่วมมือ และกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน ทั้งระดับห้องเรียน โรงเรียน และสำนักงานการบริหาร โรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสู่ความเป็นเลิศ ปี 2550 ผู้บริหารจะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถนำนโยบายการปฏิรูปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539 – 2550

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการศึกษาโดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ด้วยความคาดหมายว่า จะสามารถแก้ไขปัญหายุ่งยากที่มีอยู่ให้เบาบางลง หรือหมดไปและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 โดยมีจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษแต่ละคนจะมีความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีความสุขพลานามัยดีทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาในแต่ละระดับ โดยกระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบบริหาร

โดยมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เร่งรัดโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ

จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน และให้กระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ โดย

- 1.1 จัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษา (School Mapping) ของโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และนำแผนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยดำเนินการวางแผนภาพรวมเป็นรายจังหวัด รวมทั้งการเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดเพื่อมุ่งลด

ความซ้ำซ้อนและมุ่งกระจายการจัดบริการให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นด้วย

1.2 กำหนดขนาดโรงเรียนและสถานศึกษาระดับต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคเพื่อให้ได้ขนาดโรงเรียนที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ให้มีการรวมโรงเรียนขนาดเล็กตามควรแก่กรณี โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของจังหวัด และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น อีกทั้งให้คำนึงถึงการชูงใจให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมในการให้บริการทางการศึกษามากกว่า และอาจให้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเดิมเป็นศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน สถานจัดกิจกรรมพัฒนาฝีมือแรงงานในพื้นที่รวมทั้งใช้จัดกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยท้องถิ่นร่วมดำเนินการ

1.3 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน ในด้านบรรยากาศของการจัดการศึกษาด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และบุคลากรที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และมุ่งเน้นสนับสนุนสถานศึกษาที่ด้อยเป็น อันดับแรก

1.4 ให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทั้งที่มีอยู่เดิมและที่จะสร้างขึ้นใหม่ มีผังแม่บทอย่างเต็มรูปแบบ อีกทั้งการออกแบบและการจัดสร้างอาคารเรียน รวมทั้งการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ต้องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และมุ่งรักษาสีลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

1.5 กระจายอำนาจกำหนดคนโยบายและการบริหารโรงเรียน และสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้กับผูปกครอง ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.6 ให้มีองค์กรติดตามประเมินผล ทำหน้าที่กำกับติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน ตลอดจนประเมินมาตรฐานโรงเรียนและสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณ คุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษา รวมทั้งให้มีการสรุปผลเป็นระยะทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษานั้นๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้การรายงานผลต้องเสนอคุณภาพของผลงาน คุณภาพของผลผลิต ความคุ้มค่า และแนวทางการพัฒนาในอนาคต

2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เร่งปฏิรูประบบการผลิต การสรรหาและ

การพัฒนาครู ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดย

2.1 สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบของครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง

2.2 ในการประเมินความก้าวหน้าของครู ให้มุ่งเน้นที่จะวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนของผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ควบคู่กันไป

2.3 ให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุก 2 ปี ต้องผ่านการอบรมของสถาบันอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีวุฒิบัตรรับรอง ตลอดจนการอบรมทางไกล การเข้าประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเป็น ส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานของครูด้วย

2.4 ให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

2.5 ให้ครูที่สังกัดส่วนราชการต่างๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ สามารถทำการสอนในสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดได้มากกว่า 1 แห่ง ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาและให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ และให้ได้นับรวมเป็นส่วนหนึ่งของผลงานของครูในการบรรจุครูใหม่ ให้นำประสบการณ์ของครูมาพิจารณาในการกำหนดเงินเดือนด้วย

2.6 กำหนดคุณสมบัติ และเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้านผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน และส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งผู้เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

2.7 แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งครูให้ครบทุกตำแหน่งตามแผนอัตรากำลังของแต่ละสถานศึกษา การเกลี้ยอัตรากำลังครูและการลดจำนวนครูช่วยราชการให้คงเหลือน้อยที่สุด สำหรับครูผู้สอนวิชาขาดแคลนให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ อีกทั้งสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการเปิดสอนสาขาวิชาที่ขาดแคลน จัดสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี

2.8 ปรับ รื้อ ระบบการกำหนดตำแหน่งครูในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจำแนกความก้าวหน้าในสายงาน (Career Ladder) ระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสายวิชาชีพ (Career Pattern) ที่ชัดเจนแต่มีความยืดหยุ่นและสามารถสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันได้

โดยเฉพาะครูสามารถก้าวหน้าตามสายงานการสอนในระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ด้วยผลงานตนเอง ทั้งนี้กำหนดให้มีคู่มือปฏิบัติงานของครู และคู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2.9 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู โดยให้ครูสภา และคณะกรรมการข้าราชการครูและสถาบันผลิตครู ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้มีมาตรการพัฒนาวิชาชีพ โดยการกำหนดให้มีใบประกอบวิชาชีพครู

2.10 ปฏิรูประบบสวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูลของครูทุกประเภททุกสังกัดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของครู ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ และความมั่นคงในอาชีพให้กับครู รวมทั้งการปรับปรุง โครงสร้างเงินเดือน และสวัสดิการอื่นๆ ของครู โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนแก่ครูที่สอนท้องถิ่นทุรกันดารครูที่สอนหลายชั้นเป็นพิเศษ

2.11 พัฒนาระบบกลไกในการเลือกสรรบุคคลเข้าเรียนในสถาบันผลิตครู พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ในการผลิตครูทั้งครูสอนหลายวิชา และครูเฉพาะวิชาที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้ได้ครูที่มีความรู้ความสามารถในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือก และการบรรจุครูประจำการ โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ไม่ควรบรรจุครูที่มาจากสถานศึกษาเอกชนระหว่างปีการศึกษา

2.12 เร่งรัดการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาโดยการเพิ่มพูนแนวความคิดความรู้ ตลอดจนทักษะในการบริหารและการจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาโรงเรียนและสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2.13 ให้ศึกษานิเทศก์ทุกสังกัดหมึกกำลังทำงานร่วมกัน โดยกานินเทศคิตตามผลวิชาการในสถานศึกษาทุกสังกัด

3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เร่งปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกประเภท โดย

3.1 จัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

3.2 จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม จัดทำหลักสูตรทุกระดับ ทุกประเภทภายใต้หลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

3.2.1 สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นได้เรียนรู้ด้วยความสุข จัดกระบวนการเรียนให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ และเน้นการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสร้างความรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในโลกแห่งอนาคต

- 3.2.2 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
- 3.2.3 ให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากครอบครัว ชุมชนมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- 3.2.4 กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียนและสนับสนุนให้โรงเรียนและสถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถพัฒนาและเพิ่มเติมมาตรฐานขั้นพื้นฐานของการจัดการศึกษาวิชาชีพ
- 3.2.5 ให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และ การกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
- 3.3 เร่งปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครู ให้มีเนื้อหาวิชาชีพครูมากขึ้น เพื่อมุ่งเน้นคุณภาพของผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครู
- 3.4 จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา โดยเน้นเป็นพิเศษในด้านพื้นฐานทางภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้และทักษะในระดับที่สูงขึ้น
- 3.5 ปฏิรูปการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 3.6 เร่งรัดปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนารูปแบบ เทคโนโลยี นวัตกรรมการสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษาให้มีคุณภาพรวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนให้สามารถบริการที่สนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง
- 3.7 ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ให้มีความหลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหา ตลอดจนให้มีความยืดหยุ่นในเรื่องเวลาเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียน
- 3.8 เร่งรัดการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพโดยให้บังเกิดผล โดยพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพไทยแบบยั่งยืน และส่งเสริมให้ผู้เรียนที่อยู่ในอาชีพครูปฏิบัติตนอยู่ในวิถีทางวิชาชีพไทย เพื่อเป็นแบบอย่างและเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.9 ปฏิรูประบบการวัดผล ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เน้นพฤติกรรม การแสดงออกจริงของผู้เรียน และใช้ผลการประเมินในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียน การสอนสำหรับการคัดเลือกนักเรียนทุกระดับ ทุกประเภท ให้ใช้ผลการเรียนสะสม ลด ความสำคัญของการสอบและเพิ่มโควต้าด้านการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ
- 3.10 พัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งในส่วนกลาง และส่วนส่วนภูมิภาค ให้เป็นเครือข่ายรองรับการกระจายอำนาจทางวิชาการ

4. การปฏิรูประบบบริหาร การปฏิรูประบบบริหารการศึกษากระจายอำนาจ เพื่อเอื้อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจในด้านการบริหาร และการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและเอกชนโดย

4.1 กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารทางการศึกษาและองค์กรประสานงานในระดับจังหวัด สำหรับบริหารการศึกษาในท้องถิ่น และในการจัดบริการทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านการกิจ พื้นที่บริการ งบประมาณและบุคลากร ตลอดจนการ จัดแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ การจัดบริการทั้งการศึกษาของรัฐบาลและเอกชนทุกสังกัด รวมทั้ง การวางระบบเครือข่ายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้อยู่ภายใต้นโยบายการบริหาร มาตรฐานและการประเมินผลที่เป็นเอกภาพในแต่ละประเภทโดยกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักไว้ ดังนี้

4.1.1 ระดับก่อนประถมศึกษา ขยายการศึกษาแก่เด็กอายุตั้งแต่ 2 ขวบขึ้นไป และมุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา พร้อมทั้งให้บริการความรู้ และทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้งและดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ในท้องถิ่น การจัดการศึกษาระดับนี้ อาจแบ่งเป็น 2 ช่วงได้แก่

4.1.1.1 ช่วงอายุ 2-3 ขวบ มุ่งพัฒนาเด็กทุกด้านโดยเน้นการพัฒนาด้านอารมณ์และให้โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการศษ ภูมิ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมประชาสงเคราะห์ กรมตำรวจ เทศบาล กรุงเทพมหานคร องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นหน่วยงานกลางในระดับจังหวัด

4.1.1.2 ช่วง อายุ 4-6 ขวบ มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา ให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก และโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมศาสนา สำนักงานสภาพัฒนาการศษ ภูมิ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมตำรวจ

กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาล กรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

4.1.2 ระดับประถมศึกษา ให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก โดยโรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ กรมสามัญศึกษา กรมศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาล กรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกัน รับผิดชอบ

4.1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานหลัก โดยมีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานเสริม รวมทั้งให้โรงเรียนเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาของหน่วยงานในสังกัดต่างๆ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ เทศบาล กรุงเทพมหานคร องค์การพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกัน รับผิดชอบ

4.1.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานหลักสายสามัญศึกษา และให้สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักสายวิชาชีพ โดยมีสถานศึกษาเอกชนในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ สถานศึกษาของหน่วยงานสังกัดต่างๆ อาทิ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมการศาสนา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน องค์การพัฒนาเอกชน และหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันรับผิดชอบ

4.1.5 ระดับอุดมศึกษา ให้สถานศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมศิลปากร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมีสถานศึกษาของเอกชนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนร่วมดำเนินการ ทั้งนี้ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการจัดการศึกษาให้ครบถ้วนตามบทบาทหน้าที่และภารกิจที่รับผิดชอบของแต่ละสังคม โดยมีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่ประสานแผนการร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย

4.2 มุ่งพัฒนาองค์กรในทุกระดับด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อประสิทธิภาพการบริหาร การปรับหรือโครงสร้างระบบบริหารงานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ไปสู่ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา โดยให้องค์กรระดับจังหวัดสามารถกำหนดคนโยบาย

การศึกษา สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากร และจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.3 มุ่งส่งเสริมบทบาททางครอบครัว ชุมชน และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพของครอบครัวให้เข้มแข็งด้วยมิติทางวัฒนธรรม การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายด้านการศึกษาแต่ละระดับ สนับสนุนเอกชนที่ลงทุนด้านการศึกษาให้กู้ยืมหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ เร่งรัดการจัดตั้งสถานศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพสาขาขาดแคลน ในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมนอกกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามมาตรการสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนผ่อนคลายนโยบายที่ควบคุมสถานศึกษา และกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมอื่นๆ สำหรับการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและเอกชน

4.4 พัฒนาการบริหารบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติองค์การบริหารงานบุคคลเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพ

4.5 พัฒนาระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลให้เข้มแข็ง และประสานให้สอดคล้องกันทุกระดับ

4.6 ดำเนินการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในทุกระดับ ทุกประเภท ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อมุ่งแก้ไขความเหลื่อมล้ำด้าน โอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากครอบครัวรายได้น้อยทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน อาทิ การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมต่างๆ การดำเนินงานกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การจัดบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน จัดหาเงินทุนการศึกษาจากแหล่งทุนภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน

4.7 มุ่งเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้ได้ระหว่างร้อยละ 6-7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) เพื่อให้ทัดเทียมกับ มาตรฐานสากล และมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี 2550 โดย

4.7.1 เพิ่มงบประมาณทางการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

4.7.2 นำมาตรการด้านภาษีทางการศึกษามาใช้

4.7.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดบริหารทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของสัดส่วน การจัดบริการ ในภาพรวมทั้งประเทศ

4.7.4 ให้ภาคเอกชนมีโอกาสเข้าร่วมลงทุนดำเนินการกิจการ โรงเรียนสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยระบบการบริหารที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐ กับเอกชน เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย รวมทั้งเกิดคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

4.7.5 ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการทางการศึกษามากขึ้น ด้วยการผ่อนคลายนโยบายที่ควบคุมสถานศึกษา และกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสมอื่นๆ

4.7.6 ให้นำข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดบริหารทางการศึกษาของโรงเรียน และสถานศึกษาทั้งที่สังกัด และที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับทุกประเภท มาพิจารณาปรับปรุงการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่นๆ ให้เพิ่มขึ้นจากอัตราปัจจุบัน

รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 30,228 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา จำนวน 10,877 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.98 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และหากพิจารณาโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากคือนักเรียน 60 คนลงมา จะมีจำนวนมากถึง 1,766 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.84

โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มีปัญหา คือ โรงเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น สภาพครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดอัตรากำลังครูและข้อจำกัดด้านงบประมาณภาครัฐ ภายใต้ข้อจำกัดและสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนรูปแบบการดำเนินการ ทั้งเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง และความเชื่อที่ว่าถ้าได้มีการนำนวัตกรรมทางการบริหารจัดการและการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมมาใช้ จะทำให้การแก้ปัญหาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุตามเป้าหมายได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 4-21) ได้กำหนดนโยบายแนวทางการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ภายใต้การบริหารจัดการแบบองค์รวมที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All For Education) โดยการกระจายอำนาจให้หน่วยงานในระดับพื้นที่มีอิสระในการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการที่สอดคล้องกับสภาพข้อจำกัด

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเกิดประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร จึงกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนดังนี้

1. รูปแบบศูนย์โรงเรียน

- 1.1. รูปแบบ "เรียนรวมทุกชั้นเรียน"
- 1.2. รูปแบบ "เรียนรวมบางชั้นเรียน"
- 1.3. รูปแบบ "เรียนรวมช่วงชั้น"
- 1.4. รูปแบบ "ศูนย์โรงเรียนแบบพักนอน"

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3. การดำเนินการตามกฎหมาย

- 3.1. รูปแบบ "การบูรรวมโรงเรียน"
- 3.2. รูปแบบ "โรงเรียนสาขา"

รูปแบบศูนย์โรงเรียน

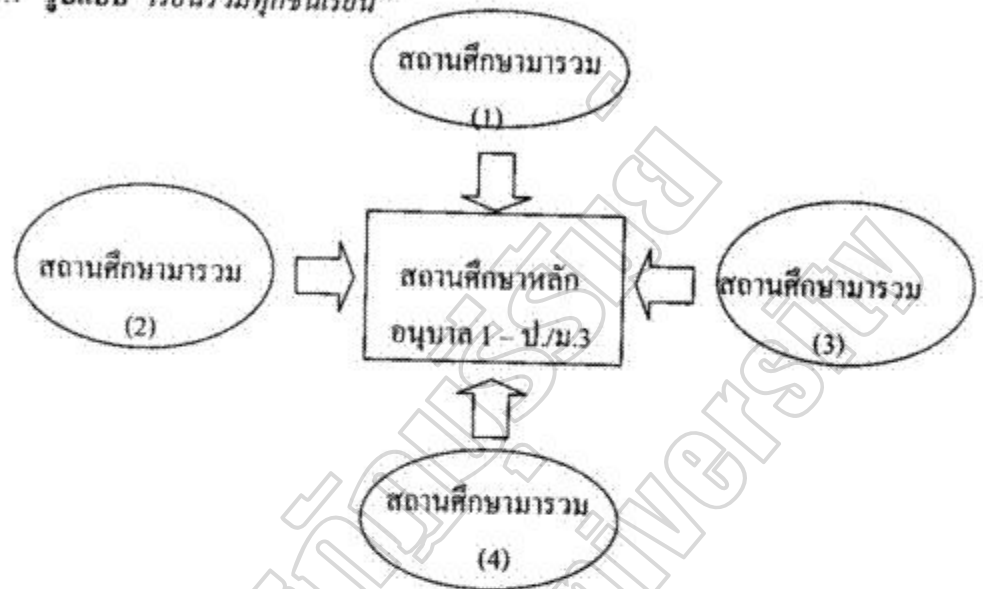
"ศูนย์โรงเรียน" (School Center) คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา ในลักษณะนำนักเรียนมาเรียนรวมกันทั้งหมด หรือมาเรียนรวมกันบางชั้นเรียน หรือจัดการการสอนเป็นช่วงชั้น และพัฒนารูปแบบเป็นการบริหารจัดการร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่ายให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้นเรียน
3. เพื่อระดมทรัพยากรของทุกโรงเรียนมาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักและพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายให้เป็นแหล่งเรียนรู้
4. เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

ลักษณะการดำเนินงาน

1.1 รูปแบบ "เรียนรวมทุกชั้นเรียน"

ภาพประกอบ 2 รูปแบบเรียนรวมทุกชั้นเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: 5)

รูปแบบ

1. มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา มีจำนวนโรงเรียนตั้งแต่ 2-5 โรงเรียนกระจายตัวตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่มีเส้นทางคมนาคมระหว่าง 2-5 กิโลเมตร มีสภาพการคมนาคมที่สะดวกทุกฤดูกาล ให้คัดเลือกโรงเรียนที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ อาคารสถานที่ เหมาะสมและตั้งอยู่ศูนย์กลาง หรือสามารถเดินทางได้สะดวก เป็นโรงเรียนหลัก ส่วนโรงเรียนที่เหลือเป็น โรงเรียนเครือข่าย
2. นำนักเรียนทุกระดับชั้นเรียนมาเรียนรวมที่โรงเรียนหลัก โดยได้รับการสนับสนุนค่าพาหนะในการเดินทางมาเรียน
3. วางแผนจัดอัตรากำลังครู ทั้งผู้บริหารและครูสายผู้สอนตลอดจนบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันที่โรงเรียนหลัก
4. นำทรัพยากรจากโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ร่วมกันที่โรงเรียนหลัก และปรับสภาพโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

1. วางแผนการบริหารจัดการศูนย์โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา โดยตั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย
2. นำนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายมาเรียนร่วมในโรงเรียนหลักทุกชั้นเรียน
3. นำผู้บริหารและครูผู้สอนมาวางแผนการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน
4. กำหนดบทบาทหน้าที่การบริหารจัดการ โรงเรียนหลักและ โรงเรียนเครือข่ายอย่างชัดเจน
5. พิจารณาพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือพิจารณาเลิกล้มโรงเรียนตามความเหมาะสม
6. ขอบประมาณค่าพาหนะนักเรียน สำหรับนักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้นที่มาเรียนที่โรงเรียนหลัก

ทรัพยากรที่ต้องการ

1. บุคลากร ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน/นักการศึกษา ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
2. งบประมาณ ค่าพาหนะนักเรียน ค่าปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนหลัก ค่าประกันชีวิตนักเรียนกรณีการประกันอุบัติเหตุ เป็นรายบุคคล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
2. นักเรียนในโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาทั้งโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานอื่น
4. ประหยัดงบประมาณภาครัฐลงทุนด้านงบประมาณค่าแต่คุณภาพนักเรียนสูงขึ้น

เงื่อนไขความสำเร็จ

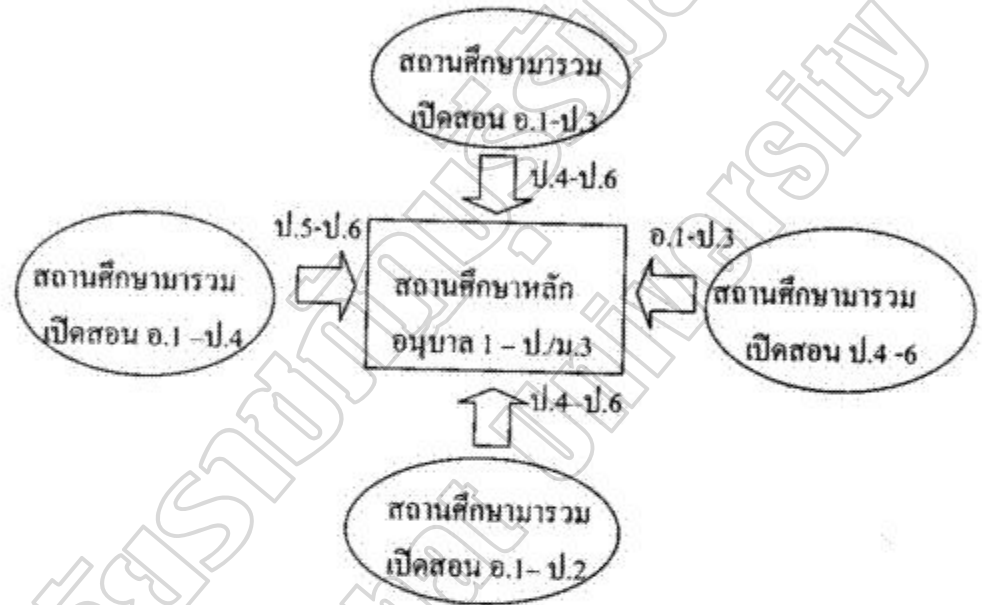
1. ผู้บริหาร ครู และหน่วยงานระดับนโยบาย มีความพร้อมและมีวิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา องค์กรท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน มีความเข้าใจในรูปแบบ

การบริหารจัดการแบบ “ศูนย์โรงเรียน” อย่างแท้จริงและให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

3. มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

1.2 รูปแบบ “เรียนรวมบางชั้น”

รูปแบบดำเนินงาน

ภาพประกอบ 3 รูปแบบเรียนรวมบางชั้น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 8)

วิธีดำเนินการ

1. นำนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายในบางชั้น เช่น อนุบาล 1-2 ป. 1-3 หรือ ป.4-6 ไปเรียนรวมกับโรงเรียนหลัก
2. จัดระบบการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย
3. สนับสนุนค่าพาหนะให้กับนักเรียนที่เดินทางมาเรียนร่วมทุกคน
4. จัดให้มีกิจกรรมประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนที่เดินทางมาเรียนร่วม
5. การบริหารจัดการโรงเรียน ในกรณีที่มีผู้บริหารของโรงเรียนเครือข่ายอยู่ให้บริหารจัดการโรงเรียนเครือข่าย สำหรับโรงเรียนเครือข่ายที่ไม่มีผู้บริหาร ให้ผู้บริหารโรงเรียนหลักเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งโรงเรียนเครือข่าย

ทรัพยากรที่ต้องการ

1. ปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มาเรียนรวมได้รับบริการอำนวยความสะดวกในด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขอรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าพาหนะจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา
3. ขอรับการสนับสนุนด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาสาสมัคร ธนาคารสมอง (ผู้เกษียณอายุที่มีเวลาว่างและมีความสนใจทำการสอน) มาเป็นวิทยากร
4. จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้เรียนตามความถนัด ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนเช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ คุรุภัณฑ์/วัสดุ สอนวิชาชีพแบบห้องเรียนเคลื่อนที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลดภาวะ การขาดแคลนครูผู้สอน
2. ผู้เรียนได้เรียนครบตรงตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้
3. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนที่มีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียนของชุมชน

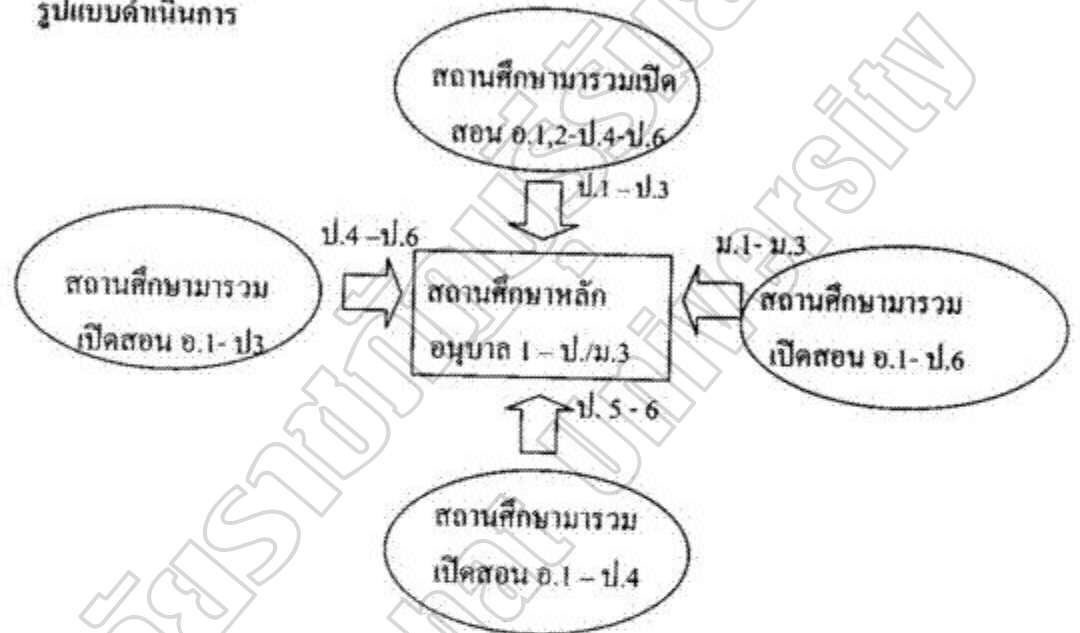
เงื่อนไขความสำเร็จ

1. การบริหารจัดการ โรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้ยาก หากไม่ยึดหลักของการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในลักษณะของการมีส่วนร่วมในฐานะ "หุ้นส่วน"
2. กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียน
3. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกันการดำเนินงานกับโรงเรียนมารวมและโรงเรียนหลัก ตามนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อโรงเรียนและชุมชน
6. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ติดตาม กำกับ ดูแล และนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและจริงจัง โดยมีแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดที่กำหนดไว้ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

1.3 รูปแบบ "เรียนรวมช่วงชั้น"

รูปแบบดำเนินการ

ภาพประกอบ 4 รูปแบบ "เรียนรวมช่วงชั้น"

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 10)

วิธีดำเนินการ

1. จัดวางแผนและเตรียมการ

1.1 ศึกษาข้อมูลโรงเรียนทั้งข้อมูลจำนวนนักเรียนในปัจจุบันและคาดการณ์ล่วงหน้า 5 ปี จำนวนครู สภาพเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของชุมชน สภาพพื้นที่ใกล้เคียง สภาพคมนาคม แล้วจัดกลุ่มกำหนดเป็นศูนย์รวมโรงเรียน โดยคำนึงถึงสภาพที่ตั้งของการปกครองคือ สภาพเทศบาลตำบล สภาพระยะทางการเดินทาง

1.2 จัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อชี้แจงและหารือแนวดำเนินการเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินการร่วมกันในลักษณะการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้น

1.2.1 จัดแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นช่วงชั้น ได้แก่

1.2.1 ศูนย์อนุบาล (อนุบาล 1 - 2)

1.2.2 ศูนย์ ป. 1 – 2

1.2.3 ศูนย์ ป. 3 – 4

1.2.4 ศูนย์ ป. 5 – 6

หรือจัดช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วางแผนจัดครูในโรงเรียนในตำบลรวมกัน โดยจัดครูเข้าสอนตามระดับช่วงชั้นตามความรู้ความสามารถ และความถนัดของครู โดยพิจารณาการจัดจำนวนครูตามเกณฑ์จำนวนครูที่จะทำการสอนจริงในชั้นเรียน
3. ประชุมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและข้าราชการครูทุกคนตามจุดศูนย์โรงเรียนระดับตำบลเรียนรวมช่วงชั้น เพื่อวางแผนร่วมกันในการบริหารและจัดการเรียนการสอนร่วมกัน
 - 3.1 ประชุมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อชี้แจงแนวดำเนินการ
 - 3.2 จัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล (รวมเรียนช่วงชั้น) ต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 - 3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล เพื่อให้มีหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานการดำเนินการในระดับอำเภอ ตำบล และโรงเรียน
 - 3.4 ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล
 - 3.5 ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดครูในตำบลรวมกัน แล้วพิจารณาจัดครูผู้สอน และผู้บริหาร โรงเรียนเป็นทีมตามสัดส่วนห้องเรียนและช่วงชั้นตามศูนย์ช่วงชั้นในโรงเรียนต่าง ๆ
4. ด้านการบริหารจัดการ
5. ทุกโรงเรียนยังคงมีสภาพเป็นโรงเรียนตามเดิม มีการบริหารจัดการตามลักษณะการบริหารโรงเรียนตามปกติ
6. การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนทุกโรงเรียนมีการกำหนดการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามปกติ เมื่อโรงเรียนแต่ละโรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนแล้วจัดส่งไปเรียนศูนย์โรงเรียนระดับช่วงชั้น
7. การบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูที่สอนในโรงเรียนนั้นร่วมกันวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เช่น งานหลักสูตรและการนำไปใช้งานการเรียนการสอน งานวัสดุ สื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด งานนิเทศภายใน งานพัฒนาด้านวิชาการต่างๆ เป็นต้น
8. การบริหารงานธุรการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุโรงเรียน โดยงานธุรการในชั้นเรียนมีการจัดทำ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ยังคงแยกทำเป็นรายโรงเรียนตามเดิม และส่วนที่ 2 ทำเป็นภาพรวมในระดับชั้นที่ศูนย์นั้นๆ ส่วนงานธุรการ การเงินการบัญชี และการพัสดุโรงเรียนเดิม

ผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่รับผิดชอบปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยการจัดซื้อวัสดุตามจำนวนเงินรายหัวนักเรียนให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีภาระสถานความต้องการใช้สื่อหรือวัสดุร่วมกัน จากนั้นจัดแบ่งวัสดุหรือสื่อตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่กระจายไปตามศูนย์เรียนช่วงชั้นนั้น

9. การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ให้ครูผู้สอนประจำห้องเรียนในแต่ละศูนย์ทำการวัดประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในระหว่างปี ปลายปี และภาคเรียน แล้วจัดส่งผลการวัดและประเมินผลไปยังโรงเรียนเดิมของนักเรียนชั้นนั้นๆ เพื่อให้โรงเรียนเดิมอนุมัติผลการเรียน

10. การบริหารงานบุคคล ผู้บริหาร โรงเรียนออกคำสั่งให้ครูไปควบคุมดูแลนักเรียนและปฏิบัติหน้าที่สอน และงานอื่นๆ ในโรงเรียนศูนย์ช่วงชั้นนั้น โดยมีการลงเวลาปฏิบัติงานที่โรงเรียนศูนย์นั้น

11. การพิจารณาความดีความชอบ มีการพิจารณาร่วมกันในระดับศูนย์โรงเรียนระดับตำบลก่อนเข้าสู่การพิจารณาในระดับกลุ่มโรงเรียน

12. ด้านสวัสดิการ จัดวิธีการสนับสนุนค่าพาหนะให้นักเรียนทุกคน จัดระบบประกันชีวิต หนุ้ให้กับนักเรียนทุกคน จัดระบบการเดินทางเพื่อให้นักเรียนได้เดินทางปลอดภัย

ทรัพยากรที่ต้องการ

1. จัดค่าพาหนะให้กับนักเรียนทุกคนที่เดินทางไปเรียนรวม โดยจัดหารูปแบบที่หลากหลาย เช่น เป็นค่าจ้างเหมารถรับ - ส่งนักเรียน เงินอุดหนุนนักเรียนที่จัดสรรให้กับนักเรียน หรือผู้ปกครองนักเรียนได้โดยตรง เพื่อความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณตามสภาพจริงของพื้นที่

2. จัดค่าพาหนะให้กับครูที่ไปปฏิบัติงานศูนย์โรงเรียน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์ระดับตำบลแบบเรียนรวมช่วงชั้น

2. ความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล แบบเรียนรวมช่วงชั้นใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย การดำเนินการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผลผลิตที่เป็นคุณภาพนักเรียน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับนโยบายมาตรการแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดไว้และแสวงหาความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับเพื่อเกิดการปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ระเบียบปฏิบัติใดที่ไม่เอื้อต่อการจัดการต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้งานมีประสิทธิภาพ
2. หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับจะต้องสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ชุมชน ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดสรรค่าพาหนะ ค่าเบี้ยประกันชีวิตให้กับนักเรียนหรือการได้รับการสนับสนุนดูแลด้านอื่นๆ เช่น เงินอุดหนุนอาหารเสริม (นม) เสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียน
3. ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานจากผู้เกี่ยวข้องในระดับที่สูงกว่าเพื่อเป็นหลักประกันในการบริหารจัดการ นอกจากนั้นหากผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว รัฐต้องพิจารณาให้ขวัญและกำลังใจคือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในรูปของเงินค่าตอบแทน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการอื่นๆ ในส่วนที่เป็นเงินค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์พิเศษต่อหน่วยงาน โรงเรียน และนักเรียนโรงเรียนนั้น ๆ
4. การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กจะมีคุณภาพได้หากใช้ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยคำนึงการอย่างสร้างสรรค์ บริสุทธิ์ใจ การจัดการที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดร่วมวางแผนและประเมินผลร่วมกัน เช่น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. ข้อเสนออื่นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ
6. จัดทำเครือข่ายของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กโดยการสร้างความเข้าใจของปัญหาการจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพจะทำได้อย่างไร เหตุใดต้องปรับปรุงพัฒนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะจะเป็นเงื่อนไขของความสำเร็จในงานโรงเรียนขนาดเล็กในด้านอื่นต่อไป
7. ปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารจัดการทุกด้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานให้โรงเรียนขนาดเล็กในลักษณะศูนย์โรงเรียนไม่เป็นการสร้างภาระงานเพิ่มขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติ เช่น งานธุรการในชั้นเรียน
8. บัญชีเรียกชื่อควรจัดทำเพียงเล่มเดียวในโรงเรียนที่สอนเด็กแล้วจัดส่งผลสรุปกลับโรงเรียนคามบัญชีเดิม
9. เอกสารบัตรสุขภาพ ระเบียบสะสม ควรใช้ระบบส่งต่อเมื่อผู้นิเทศ โดยผู้ติดตามข้อมูลต้องถือปฏิบัติร่วมกัน

รูปแบบ “ศูนย์โรงเรียนแบบพักนอน”

“ศูนย์โรงเรียนแบบพักนอน” เกิดขึ้นจากการดำเนินการรวมศูนย์โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ดังได้กล่าวมา แต่เนื่องจากนักเรียนที่เดินทางมาเรียนรวมไม่สามารถเดินทางไป – กลับระหว่างโรงเรียนหลักได้ เนื่องจากบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างไกลและการคมนาคมยากลำบาก หลายแห่งเป็นภูเขาและป่าทึบ ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องพักนอนค้างคืนที่โรงเรียนหลัก

วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานกับชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการวางแผนการดำเนินงาน
2. จัดสร้างและจัดหาที่พักสำหรับนักเรียน
3. จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับที่พัก อาคาร และวัสดุอื่นๆ ที่จำเป็นจากภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานบริหารจัดการศูนย์พักนอน

ทรัพยากรที่ต้องการ

1. งบประมาณในการจัดสร้างเรือนพักนอน
2. ค่าอาหาร
3. ค่าวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน
4. ค่าตอบแทนบุคลากรที่รับผิดชอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับความเสมอภาคในการเรียนในกลุ่มประสบการณ์
2. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. นักเรียนมีคุณภาพตามศักยภาพของตนเอง

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. การสนับสนุนด้านงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายแก่นักเรียน เช่น อาหารเช้า อาหารเย็น เครื่องนอน ตลอดจนเรือนพักนอนของนักเรียนเป็นต้น
2. การสนับสนุนด้านอัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนแก่ครูผู้รับผิดชอบ เนื่องจากครุมีการะงานเพิ่มขึ้นในด้านการดูแลนักเรียนหลักเวลาเลิกเรียน
3. โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนที่อยู่ประจำโรงเรียน โดยจัดให้เป็นมวลประสบการณ์เรียนรู้ตลอดเวลาในโรงเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา เพราะจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ การนำหลักสูตรไปใช้จึงจะบังเกิดผลตามที่ต้องการ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น อาจพิจารณาดำเนินการได้โดยการจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น และการบูรณาการเนื้อหา รายวิชาตามช่วงชั้น

การจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น อาจจัดให้สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่โรงเรียนมีอยู่ โดยการรวมชั้นที่ติดกันเข้าด้วยกัน เช่น ช่วงชั้น ป. 1-2, ป. 3-4, ป. 5-6 หรือช่วงชั้นตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ป. 1-3, ป. 4-6, ม. 1-3 เป็นต้น

สำหรับการบูรณาการเนื้อหา รายวิชา สามารถดำเนินการได้โดยการศึกษาและวิเคราะห์ หลักสูตรแล้วนำวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยงสู่ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากนั้นจึงนำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการแล้วมา กำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน
2. เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งเดียวในการสอนหลายชั้น
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดทักษะชีวิต และผู้เรียนสามารถ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

ในการจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้นและการบูรณาการเนื้อหา รายวิชาดังกล่าวข้างต้นนั้นอาจ กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ได้ดังนี้

- 1) ประชุมคณะครูในโรงเรียนเพื่อร่วมปรึกษาหารือและวางแผนดำเนินงานร่วมกัน
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อบูรณาการเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน
- 3) จัดทำตารางสอนในแต่ละระดับช่วงชั้นเรียน
- 4) กำหนดครูผู้รับผิดชอบในแต่ละช่วงชั้นเรียน
- 5) ครูผู้รับผิดชอบในแต่ละช่วงชั้นเรียนจัดทำกำหนดการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้

- 6) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่จัดไว้
- 7) จัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 8) ประเมินผลการดำเนินงานแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้น คือ ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียน สามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และแก้ปัญหาเป็นรายกรณี (Case Study) ได้ เมื่อโรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตลอดเวลาส่งผลให้คุณภาพนักเรียนดีขึ้น
- 2) ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากชุมชนไม่ต้องการให้มีการขุดเล็กโรงเรียน หรือนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่น เพราะโรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญหน่วยหนึ่งของชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการดูแลรักษาพัฒนาโรงเรียน การเป็นองค์ความรู้ให้โรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนด้านปัจจัยต่างๆ
- 3) ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรอันเป็นภารกิจสำคัญของทุกโรงเรียนรวมทั้งเป็นหัวใจสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาการจัดการศึกษาปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาศักยภาพการทำงานอันเป็นภารกิจสำคัญของงานการปฏิบัติการสอนของครูและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วย
- 4) ลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนของรัฐในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรัฐไม่จำเป็นต้องลงทุนด้านค่าใช้จ่ายในการเพิ่มครูให้ครบชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านค่าพาหนะเดินทางของนักเรียน ค่าประกันชีวิต หรืออุบัติเหตุในการเดินทางของนักเรียน หรือการจัดหายานพาหนะ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ

เงื่อนไขความสำเร็จ

- 1) การพัฒนาศักยภาพครู
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของครูในเรื่องการบูรณาการเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับช่วงชั้นของโรงเรียน ซึ่งถึงสำคัญอยู่ที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรอย่างแท้จริง โดยการศึกษาและนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตร อันเป็นภารกิจของทุกโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการอยู่แล้ว

2) การลดงานธุรการของโรงเรียนลง

เพื่อให้ครูได้ทุ่มเทให้กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้อย่างเต็มที่ หน่วยงานผู้รับผิดชอบควรวางแผนลดภาระงานด้านธุรการของโรงเรียนลง โดยการสนับสนุนอัตราบุคลากรด้านธุรการให้แก่โรงเรียน หรืออาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณค่าตอบแทนเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดหาบุคลากรในท้องถิ่นมาช่วยดำเนินการในด้านนี้

3) การจัดแนวทางการเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพหลังจากจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแล้ว โรงเรียนควรมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

การใช้สื่อ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ ช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ การจัดหาคอมพิวเตอร์ และการผลิตโปรแกรมการเรียนรู้ (CAI)

การดำเนินการตามกฎหมาย

การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถแก้ไขโดยวิธีการอื่นได้ เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ มีความจำเป็นต้องดำเนินการรวมและเลิกโรงเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและการเลิกโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ว่าด้วยการรวมและการเลิกโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ข้อ 4 "คณะกรรมการการศึกษาจังหวัด อาจพิจารณาเลิกโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักเกณฑ์ในข้อใดข้อหนึ่ง" ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนลดลงด้วยสาเหตุใดๆ ก็ตาม จนมีนักเรียนรวมกันไม่ถึง 20 คน

2. ทางราชการหมดความจำเป็นที่จะใช้สถานศึกษาที่ของโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนใด และเห็นสมควรจะใช้สถานที่นั้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นในทางราชการ

มาตรการ

1) ประชาสัมพันธ์เชิงรุกหรือสร้างกระแสด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครูผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน องค์กรท้องถิ่นรับรู้และเข้าใจเหตุผลในการรวมและเลิกโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเน้นประเด็นเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของบุตรหลาน

2) ดำเนินการให้นักเรียนได้เข้าเรียนที่โรงเรียนอื่นตามความสมัครใจ และความเหมาะสม

3) สำนักงานการศึกษาจังหวัดกำหนดแผนรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะ 3 ปี และดำเนินการตามแผนอย่างจริงจัง

- 4) บริหารจัดการทรัพย์สินของโรงเรียนที่เลิกแล้ว ได้แก่
 3. ทรัพย์สินที่เป็นสิ่งหาทรัพย์สินพิจารณาจัดสรรให้โรงเรียนใกล้เคียงที่ขาดแคลน
 4. ทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ
- ให้นำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา เช่น จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนใกล้เคียง หรือชุมชน ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพนักเรียน จัดเป็นศูนย์การศึกษา หรือนันทนาการของนักเรียน เยาวชน และประชาชน

“การรวมโรงเรียน”

โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีปัญหา ด้านการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จากสาเหตุการขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์สามารถ ดำเนินการยุบรวมโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและเลิกโรงเรียน ประถมศึกษา พ.ศ. 2524 โดยดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะดังนี้

รูปแบบ “การยุบรวมโรงเรียน”

การยุบรวมโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการให้โรงเรียนตั้งแต่ 2 โรงเรียนขึ้นไป นำนักเรียนมาเรียนร่วมกัน ณ โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า โรงเรียนหลัก ส่วนโรงเรียนที่ นำนักเรียนมาเรียนรวมนั้น เรียกว่า โรงเรียนมารวม โดยสนับสนุนงบประมาณค่าพาหนะเดินทาง ให้แก่นักเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ สำหรับการยุบรวมโรงเรียนสามารถทำได้ 2 ลักษณะคือ

- 1) นำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนหลักทั้งหมดในปีเดียวกันและดำเนินการ เลิกโรงเรียน
- 2) นำนักเรียนไปเรียนกับโรงเรียนหลักปีละ 1 - 2 ชั้น เมื่อดำเนินการจนครบทุก ชั้นจึงพิจารณาดำเนินการเลิกโรงเรียน

รูปแบบ “โรงเรียนสาขา”

โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน มีปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังครู และอัตราครูรับเด็กเข้าเรียนต่ำ มีแนวโน้มจำนวนนักเรียนลดลงในอนาคต ให้ทำแผนยุบรวมโรงเรียน เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนหลักที่อยู่ใกล้เคียง โดยดำเนินการ

- 1) ทำการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ สถานศึกษา นักเรียน และชุมชน
- 2) ดำเนินการยุบรวมโรงเรียนเป็นโรงเรียนสาขาคตามแนวทางระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและเลิกโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524

3) โรงเรียนหลักดำเนินการบริหารจัดการ โรงเรียนสาขา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อม และสภาพท้องถิ่น

เงื่อนไขความสำเร็จ

การเลิกล้มหรือยุบรวม โรงเรียนมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวแปรต่อความสำเร็จ คือ การยอมรับของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลดังกล่าว เพื่อให้เกิดความตระหนักต่อโอกาสและคุณภาพการศึกษาของบุตรหลานในท้องถิ่นที่จะได้รับในการเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนอื่นที่มีความพร้อมมากกว่า และสามารถจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการพัฒนาการประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กโดยการดำเนินการตามกฎหมายสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ การเลิกล้มโรงเรียน และการรวมโรงเรียน ซึ่งการรวมโรงเรียนก็สามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะคือ รูปแบบการยุบโรงเรียน และรูปแบบโรงเรียนสาขา

แนวคิดในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร รัฐเข้ามาดำเนินการเกือบทั้งหมด การจัดการศึกษาจึงไม่ตอบสนองกับพื้นฐานของการดำรงชีวิต และสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนและชุมชน ดังนั้น จึงได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนนั้น และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 (2) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) (5) (6) ให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ซึ่งนับสำคัญคือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) ที่มีกระบวนการบริหารโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้การจัดการศึกษาไปสู่ทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการคือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ (บุญเสริม ศรีทา, 2544 : 8) ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่า “โรงเรียนและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน

การวางนโยบาย การแก้ปัญหาและการประเมินผลของโรงเรียนเอง” หลักการนี้ทำให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน โดยที่ประชาชนทั่วไปทำหน้าที่เป็นตลาดของผลผลิต คือ นักเรียนที่จะจบออกไป ประชาชนทั่วไปมีฐานะที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตหรือนักเรียนที่จบออกไป โดยอาจเป็นในฐานะบิดา มารดา เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง ผู้รับบริการ ฯลฯ เหล่านี้สามารถเป็น กระบอกสะท้อนให้เห็นคุณภาพของผลผลิตของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นประชาชนควรมี โอกาสร่วมวางนโยบายการจัดการศึกษา (บุญเสริม ศรีทา, 2544:50) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย แนวคิด ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง ในอนาคตพบว่า การศึกษาในอนาคตจะต้องตั้งอยู่บนหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน มีส่วน กำหนดรูปแบบ เนื้อหาและวิธีการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยรัฐ ต้องลดบทบาทการควบคุมดูแลเป็นการสนับสนุน แนวคิดนี้จะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อประชาชน เชื่อมั่นในตนเองที่จะจัดการศึกษาได้ ดังนั้น แนวทางที่จะจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมได้ ต้องมี การรณรงค์สร้างสำนึกร่วมโดยการสร้างกระแสสำนึก เน้นการกระจายอำนาจ ร่วมจัดตั้งองค์กร ประชาชนผู้ปฏิบัติงาน องค์กรทางการศึกษามีศูนย์กลางเพื่อการประสานงาน เช่น สมัชชา ประชาชน เป็นต้น ส่วนการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ก็มีหลักการดำเนินงานที่เน้น การมีส่วนร่วมเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญในการร่วมบริหารจัดการ โรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 13 ซึ่งเป็นการกำหนดบทบาทที่ให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งสิ้น โดยมีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี
ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับ
องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการ
พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อ
สาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็น
สมควร

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น ๆ
ในแนวคิดเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540:21-50)
กล่าวไว้ถึงการที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ชุมชนต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่มีความจำเป็นจะต้องร่วมกันพัฒนาการศึกษาในชุมชน
ให้เจริญก้าวหน้า เพื่อใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาลูกหลานของชุมชนให้มีคุณภาพโดย
พยายามผลักดันให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาชุมชนและ
ท้องถิ่น

2. ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ เพื่อหาจุดพัฒนาการศึกษาให้ลูกหลาน
ร่วมกับคณะครูในโรงเรียน โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้รับ
ความสำเร็จ

3. ชุมชนต้องร่วมค้นหาผู้มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่นเข้าร่วมให้การศึกษานใน
โรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้
สมัยใหม่ที่ทางโรงเรียนจัดให้

4. ชุมชนต้องเข้าร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน เช่น
การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดตกแต่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ร่วมระดม
หาทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นเป็นต้น

5. ร่วมตรวจสอบผลการพัฒนาโรงเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียน หากพบปัญหา
หรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นก็เข้าร่วมแก้ไขปัญหและอุปสรรคร่วมกัน

6. สร้างความภาคภูมิใจในผลงานการพัฒนาการศึกษา ร่วมกันโดยชุมชนรับรู้ความเจริญ
ความก้าวหน้าของโรงเรียน และร่วมกันภาคภูมิใจในผลงานพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาการศึกษาที่

ประสบผลสำเร็จ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นลำดับตลอดมา

ในด้านระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น (บุญเสริม ศรีทา, 2544:13) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. ระดับที่ไม่มีส่วนร่วมเลย คือ การที่โรงเรียนและชุมชนไม่มีการเกี่ยวข้องกับกันเลย ต่างฝ่ายต่างอยู่ โรงเรียนไม่ให้โอกาสแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนไม่สนใจไม่รับรู้ ไม่ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
2. ระดับการมีส่วนร่วมน้อย คือ การที่โรงเรียนติดต่อกับประชาชนในชุมชนเป็นบางครั้ง ลักษณะของการมีส่วนร่วมเป็นการรับฟังซึ่งโรงเรียนแจ้งให้ทราบ
3. ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง คือ การที่ประชาชนได้รับทราบเรื่องราวต่างๆ จากโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น และมีคำถามจากประชาชนมาสู่โรงเรียนบ้างเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่เป็นการรับฟังจากโรงเรียนฝ่ายเดียว
4. ระดับการมีส่วนร่วมมาก คือ การที่โรงเรียนและชุมชนเริ่มมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันมากขึ้น เป็นการติดต่อกันทั้งสองฝ่าย มีการคิดหาเหตุผล แก้ไขปัญหาร่วมกัน โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น
5. ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การที่โรงเรียนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน การคิดหาเหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหาร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน หมายถึง การบริหารการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ได้แก่งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณและงานบริหารทั่วไป

งานบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การจัดทำและการบริหารหลักสูตร การจัดหาสื่อการเรียนการสอนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การวัดผลและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

แนวคิด งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 33-34) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วย เจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และ การประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนาการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ ชน อื่น
12. การส่งเสริมสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ ชน อื่น หน่วยงาน และสถาบัน

อื่นที่จัดการศึกษา

งานบริหารบุคคล หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการ และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินการกำหนดตำแหน่ง การดำเนินการด้าน วินัย การออกจากราชการ การพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

แนวคิด งานบริหารบุคคลในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 51-52) เป็น การกิจสำคัญยิ่งที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของ สถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนา มี ความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าใน วิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตาม หลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่ รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นใน ระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการ ยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

งานบริหารงบประมาณ หมายถึง งานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์ภายในสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน และการบริหาร การบัญชี

แนวคิด งานบริหารงบประมาณของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 39-40) มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 4.2 การระดมทรัพยากร

- 4.3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์
- 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
 - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5.2 การรับเงิน
 - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5.4 การจ่ายเงิน
 - 5.5 การนำส่งเงิน
 - 5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี
6. การบริหารบัญชี
 - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 7.2 การจัดหาพัสดุ
 - 7.3 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
 - 7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

งานบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานธุรการ การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งานพัฒนาระบบและเครือข่ายการศึกษา งานประสานราชการ กับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

แนวคิด งานบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 64-65) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจ

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน
18. งานบริหารสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM)

รุ่ง แก้วแดง (2545 : 1-8) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ แนวคิดทางการบริหารและการจัดการการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency & Effectiveness School) ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนา นโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาและร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิตผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การลดบทบาทการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง และเพิ่มบทบาทการจัดการศึกษาให้ท้องถิ่น และสถานศึกษาเป็นหลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาบทบาทที่เพิ่มขึ้นของท้องถิ่น (เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา) มี 6 ประการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจ (Power) อำนาจของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น คือ "อำนาจตัดสินใจ (Decision Making Power)" พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ใช้อำนาจ (มาตรา 39 และ มาตรา 40) ในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากรและด้านการบริหารทั่วไปโดยผ่านกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การกำกับติดตามและการประเมิน/ สะท้อนกลับ
2. การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Information) สารสนเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการจะต้องเข้าถึงข้อมูลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจมีความถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น
3. การพัฒนาความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills) การบริหารและการจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ในช่วงระยะของการเปลี่ยนแปลงภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีแนวคิดที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาที่แตกต่างไปจากเดิม อาทิ ความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting: PBB) วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

4. การสร้างแรงจูงใจ (Rewards) การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้มีอิสระในการบริหารและจัดการ (Autonomy) เน้นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก (Intensive and Extensive Motivation) ซึ่งจะช่วยให้หน่วยปฏิบัติเกิดการสร้างพลังในการปฏิบัติ (Empowerment) ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็ง

5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานประกอบด้วย

ผู้มีส่วนร่วม บุคคลที่มีส่วนร่วมการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน บุคคลดังกล่าวคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

สาระการมีส่วนร่วม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารตนเอง ในงานด้านวิชาการ (หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน) งานด้านงบประมาณ (การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน) งานด้านบุคลากรและการบริหารทั่วไป

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม งานแต่ละด้านมีแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในวงจรการทำงาน (PDCA - Cycle) ประกอบด้วย

- มีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan)
- มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Do)
- มีส่วนร่วมในการกำกับตรวจสอบ (Check)
- มีส่วนร่วมในการประเมินและสะท้อนผลงานที่ดำเนินการ (Action)

ระดับการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการ คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับติดตามและการประเมินผลการตัดสินใจจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียม (Equity Participation)

6. การตรวจสอบและความโปร่งใส (Accountability and Transparency) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน (Self-Evaluation) หรือการประเมินตนเองของโรงเรียน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนเอง โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อคุณภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน

อย่างไรก็ตามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ได้มีสูตรสำเร็จหรือรูปแบบกระบวนการบริหารที่สำเร็จรูป แต่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรงในการศึกษาเรียนรู้ ลงมือทำ ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนของตน ซึ่งผู้นำคนสำคัญของเรื่องนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้และปรับปรุงพัฒนาจนเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง

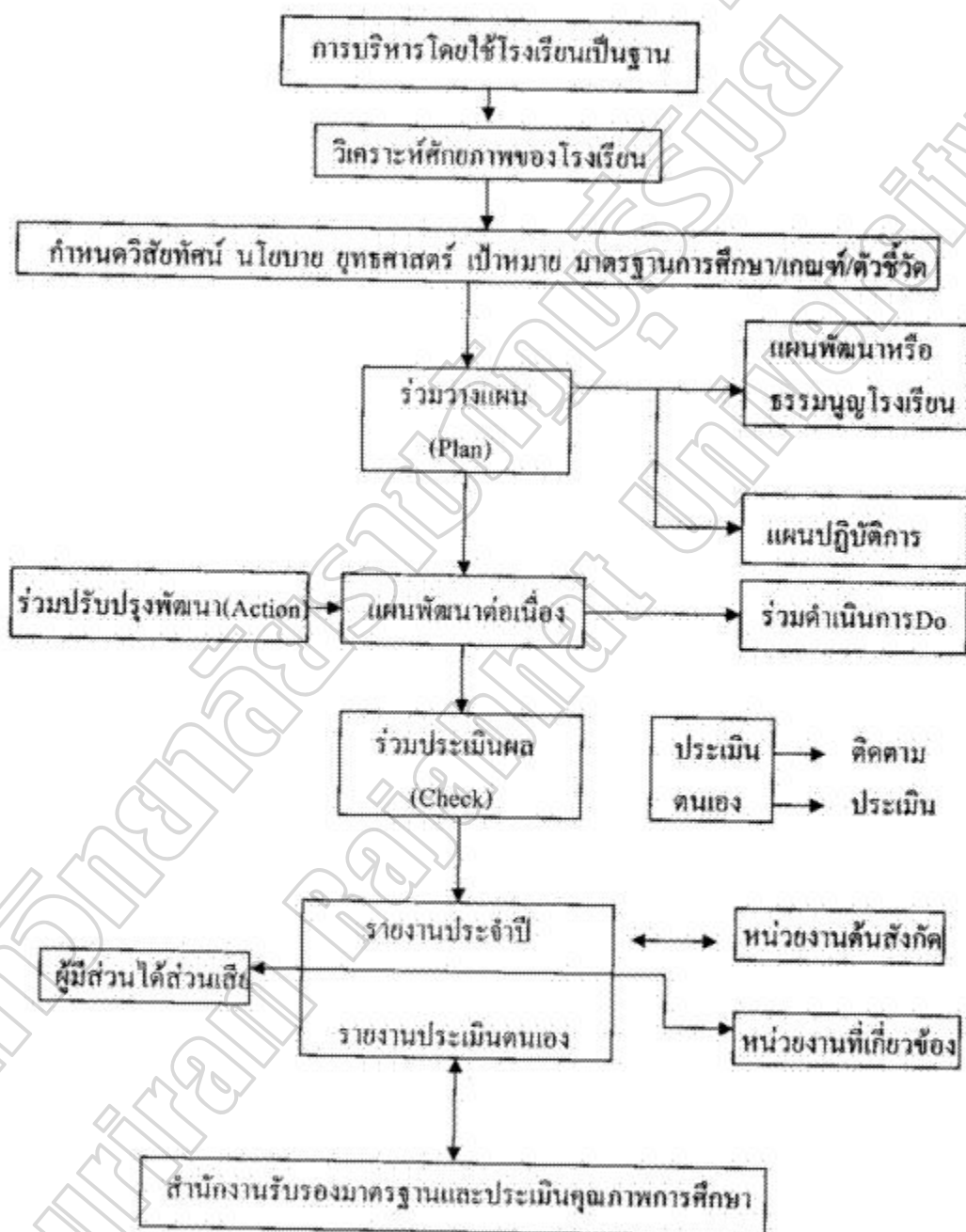
แนวทางการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอาจจะนำไปปรับใช้ดำเนินการให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตน มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
(School Based Management Process)

ที่มา : กรมสามัญศึกษา (2544 : 20)

จากกระบวนการดังกล่าว สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภูมิให้เห็นความสัมพันธ์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการบริหาร โดยโรงเรียนเป็นฐานการปฏิรูปการเรียนรู้ และ การประกันคุณภาพการศึกษา ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 6 การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ที่มา : กรมสามัญศึกษา (2544 : 21)

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4
จำนวนครู จำนวนนักเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ในปีการศึกษา 2550

ตาราง 1 จำนวนครู และจำนวนนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	สังกัด	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
1.	เรืองทองสามัคคี	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	99
2.	จตุคามสามัคคี	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	4	52
3.	บ้านแท่นพระ	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	82
4.	บ้านสระสี่เหลี่ยม	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	95
5.	บ้านสวน	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	7	105
6.	บ้านหนองไธ	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	7	111
7.	บ้านหนองบัว	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	90
8.	บ้านหนองระนาม	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	5	60
9.	วัดหัวสะพาน	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	7	114
10.	บ้านพะไล	เมือง	สพท.บร.1	6	94
11.	บ้านห้องเรือ	เมือง	สพท.บร.1	7	105
12.	นุหนองเทา	ชำนิ	สพท.บร.1	7	102
13.	บ้านหนองพิก	ชำนิ	สพท.บร.1	5	75
14.	สำโรงสันติภาพ	เมือง	สพท.บร.1	7	114
15.	บ้านหนองแค้นพัฒนา	เมือง	สพท.บร.1	6	88
16.	บ้านปรุมะค่า	เมือง	สพท.บร.1	7	102
17.	บ้านโคกสว่าง	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	5	75
18.	วัดโนนสำราญ	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	83
19.	วัดกะทิง	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	7	114
20.	บ้านชำแสด	ลำปลายมาศ	สพท.บร.1	6	91

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	สังกัด	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
21.	บ้านขามตาเป้า	กระสัง	สพท.บร.2	8	109
22.	บ้านถนน	กระสัง	สพท.บร.2	7	95
23.	บ้านระกาเสม็ด	กระสัง	สพท.บร.2	8	104
24.	บ้านโคกยาง	กระสัง	สพท.บร.2	6	80
25.	บ้านไผ่ลวก	กระสัง	สพท.บร.2	3	56
26.	บ้านนารา "กัลยาประชาสรรค์"	กระสัง	สพท.บร.2	3	72
27.	บ้านนาราใหญ่	กระสัง	สพท.บร.2	7	97
28.	บ้านโนนสว่าง	กระสัง	สพท.บร.2	6	94
29.	บ้านหนองเขียน	ประโคนชัย	สพท.บร.2	6	94
30.	บ้านโนนศิลา	ประโคนชัย	สพท.บร.2	6	54
31.	บ้านไพรวัลย์น้อย	ประโคนชัย	สพท.บร.2	4	51
32.	บ้านม่วงพัฒนา	ประโคนชัย	สพท.บร.2	7	117
33.	บ้านละลอกกระสัง	ประโคนชัย	สพท.บร.2	3	30
34.	บ้านโคกมะขาม	ประโคนชัย	สพท.บร.2	7	89
35.	บ้านสารภี	ประโคนชัย	สพท.บร.2	7	113
36.	บ้านยาง	บ้านกรวด	สพท.บร.2	6	107
37.	บ้านถนนน้อย	บ้านกรวด	สพท.บร.2	7	105
38.	บ้านโคกโพธิ์	พลับพลาชัย	สพท.บร.2	7	99
39.	บ้านโคกขมิ้นพัฒนา	ห้วยราช	สพท.บร.2	3	40
40.	บ้านจบก	ห้วยราช	สพท.บร.2	6	62

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	สังกัด	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
41.	บ้านหนองบัว	นางรอง	สพท.บร.3	4	43
42.	บ้านหนองหว้าชนอัครวิทยา	นางรอง	สพท.บร.3	4	47
43.	บ้านสระประดู่หนองมะค่า	นางรอง	สพท.บร.3	4	47
44.	บ้านตลาดเข้	นางรอง	สพท.บร.3	4	50
45.	บ้านโคกยางหนองถนน	นางรอง	สพท.บร.3	6	85
46.	บ้านทุ่งโพธิ์	นางรอง	สพท.บร.3	7	114
47.	บ้านหนองกก	หนองหงส์	สพท.บร.3	4	52
48.	บ้านหนองเต่า	หนองหงส์	สพท.บร.3	4	47
49.	บ้านเสาเด็ยอนุสรณ์	หนองหงส์	สพท.บร.3	5	73
50.	บ้านกระเบื้อง	หนองหงส์	สพท.บร.3	5	75
51.	บ้านชุมแสง	หนองหงส์	สพท.บร.3	7	114
52.	บ้านม่วงงาม	โนนสุวรรณ	สพท.บร.3	5	76
53.	บ้านหนองกรด	หนองกี่	สพท.บร.3	6	86
54.	ไทรคาม	หนองกี่	สพท.บร.3	7	115
55.	จุดคามรามบุรีวิทยา	หนองกี่	สพท.บร.3	6	97
56.	บ้านหนองหว้า	หนองกี่	สพท.บร.3	7	107
57.	บ้านสะเดาหวาน	หนองกี่	สพท.บร.3	7	105
58.	บ้านสว่างพัฒนา	ละหานทราย	สพท.บร.3	6	87
59.	บ้านโคกเพ็อง	ละหานทราย	สพท.บร.3	6	99
60.	บ้านหนองละหานทราย	ละหานทราย	สพท.บร.3	7	110

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	สังกัด	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
61.	บ้านกอกโคกวิทยา	คูเมือง	สพท.บร.4	5	65
62.	บ้านโสกเค็ด	คูเมือง	สพท.บร.4	5	72
63.	บ้านโจด	คูเมือง	สพท.บร.4	6	85
64.	บ้านสระขี้ดุ้น	คูเมือง	สพท.บร.4	6	93
65.	บ้านโนนกลาง	คูเมือง	สพท.บร.4	5	76
66.	บ้านโคกใหญ่	คูเมือง	สพท.บร.4	6	87
67.	บ้านละกอ	สตึก	สพท.บร.4	7	103
68.	บ้านกุดน้ำขุ่น	สตึก	สพท.บร.4	7	112
69.	บ้านหญ้าคา	สตึก	สพท.บร.4	7	110
70.	บ้านพวงแขม	สตึก	สพท.บร.4	6	97
71.	บ้านยางน้ำใส	สตึก	สพท.บร.4	6	98
72.	วัดธาตุ	นาโพธิ์	สพท.บร.4	7	112
73.	วัดพนมวัน	นาโพธิ์	สพท.บร.4	6	98
74.	วัดบุปผาราม	นาโพธิ์	สพท.บร.4	6	93
75.	วัดเทพประดิษฐ์	บ้านใหม่ฯ	สพท.บร.4	6	81
76.	วัดชาวยอร์ญู	บ้านใหม่ฯ	สพท.บร.4	4	53
77.	บ้านกอกคดอยพยอม	บ้านใหม่ฯ	สพท.บร.4	5	67
78.	วัดวนาสันต์(โสกนาตสามัคคี)	บ้านใหม่ฯ	สพท.บร.4	5	76
79.	บ้านหนองสรวง	แคนดง	สพท.บร.4	5	67
80.	บ้านป่อแดง	แคนดง	สพท.บร.4	6	89

ตาราง 1 แสดงชื่อของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน สังกัด จำนวนครู จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2550 ซึ่งเป็นข้อมูล 10 มิถุนายน 2550 จำนวน เขตพื้นที่การศึกษาระ 20 โรงเรียนรวม เป็น 80 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุวิมล กาญจนโกมล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม กับโอกาสเข้ารับการศึกษานักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร" พบว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและแรงงานและรายได้ของประชากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษ แสดงให้เห็นว่า ถ้าประชาชนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็จะมีโอกาสส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากกว่าประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี อยู่ในชุมชนที่ยังไม่เจริญ

โกศล ศรีมณี (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนชาวเขา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน" พบว่า ครูใหญ่และผู้บริหารการศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนชาวเขาด้านที่ตั้งและสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การศึกษา ด้านบุคลากร และด้านการเงินในระดับเห็นด้วยมาก

ทวี อุปสุชิน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่กั้นดาร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง" พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่กั้นดาร์มีขนาดเล็กมาก อยู่ห่างไกลโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารเรียนถาวรบ้านพักครู มีครูไม่ครบชั้น งบประมาณที่ได้รับ ไม่เพียงพอกับความต้องการและจำเป็นของโรงเรียน

กมล ศิริบรรณ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยนาท ได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 356 คน จากกลุ่มโรงเรียน 31 กลุ่ม เมื่อปีการศึกษา 2524 ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาในเรื่องของความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นโดยเร็ว

กิตติศักดิ์ เปรมสุข (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการบริหารงานวิชาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก" พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยปานกลางทั้ง 3 ด้าน ตามตัวแปรวุฒิทางวิชาชีพครู ขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพ

ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา เจตคติที่มีต่อหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิวิชาชีพครูต่างกัน มีปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ต่างกัน มีปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาในด้านปรับปรุงการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน

โชคชัย ไกรนรา (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ทัศนคติของครูค้ำบพทาการบริหารงานผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช" พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการบริหารงานธุรการและการเงินอยู่ในระดับมาก มีบทบาทในการบริหาร งานวิชาการ การบริหารบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน และบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง

บันลือ พฤกษ์วัน (2528 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ปัญหาการประถมศึกษา พบว่าด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่า ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นปัญหาหนึ่งที่ให้คุณภาพการประถมศึกษาไม่บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจและระบบราชการยังไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง

พัญญ์ ญาวิระ (2544 : 38) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก รูปแบบศูนย์การเรียน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก จะต้องดำเนินการ ไปพร้อมๆ กันทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป

สุรินทร์ แก้วมณี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของปัจจัยจัดสรรทาง การบริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ" พบว่า สภาพความเจริญของชุมชนที่มีต่อความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนนั้นมีอิทธิพลทางตรงมากกว่าทางอ้อม สาเหตุอาจเนื่องมาจากชุมชนที่มีบริการ ไฟฟ้า การคมนาคมสะดวก ผู้ปกครองนักเรียนมีอาชีพรายได้ดียอมสนับสนุนและส่งผลให้บุคลากรใน โรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ

สมาน ชีรภาพชาติ (2545 : 60) ได้ศึกษาปัญหา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีว่า ผู้บริหารมี ประสิทธิภาพมากสามารถแก้ปัญหาทางวิชาการ ในโรงเรียนได้ดี เพราะมีประสิทธิภาพและรู้เทคนิค วิธีในการ ได้และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (2547 : คำนำ) กล่าวว่า การพัฒนา ประสิทธิภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดให้ มีคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและให้นักเรียนมีโอกาสใน การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทัดเทียมกัน

ชุมพล เปี่ยมศรี (2545 : 79) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราว่า การบริหาร โรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กจัดอยู่ในข่ายไม่ซับซ้อนมากนักเพราะจำนวนครูน้อย นักเรียนน้อยและเห็นว่าขนาดของ กลุ่มครู ในโรงเรียนมีผลต่อการร่วมใจสามัคคีกันทำงาน

สุทัศน์ วัฒนสุทธิ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของ กรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพ การมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก สภาพการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของ กรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ในโรงเรียนที่ ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่นกับโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสัมภาษณ์กรรมการ โรงเรียน จำนวน 300 คน ปรากฏว่า จำนวน 235 คน เห็นว่า กรรมการมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม จำนวน 30 คน เห็นว่าบรรยากาศของการประชุมเป็นไปตามแนวทางประชาธิปไตย จำนวน 24 คน เห็นว่า กรรมการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมตามความเป็นจริง และจำนวน 11 คน เห็นว่ากรรมการยังขาดความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

สนอง ทาหอม (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบริหารกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความพร้อมด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผนและการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ มากและเหมาะสมสามารถระดมทรัพยากรจากชุมชนได้มากกว่า ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรในการบริหารน้อยความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ตลอดจนการระดมทรัพยากรจากชุมชนก็มีปัญหาเสมอมา

งานวิจัยต่างประเทศ

บรูซ (Bruce, 1972, 6020) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของทางโรงเรียนที่เกี่ยวกับชุมชน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน สำหรับความคาดหวังของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษานั้น ผลการวิจัยมีดังนี้ ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีส่วนร่วมกิจการหรืองานวางแผนของโรงเรียน ให้องค์การศาสนาและสถาบันอื่นในสังคมได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ให้การทำงานมีความคาบเกี่ยวระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และอยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็กด้วย ครูและผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ครูใหญ่มีที่พักหรือที่อยู่อาศัยภายในบริเวณ โรงเรียน ครูใหญ่มีความเห็นว่า การสื่อความหมายระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีอุปสรรคอยู่อย่างหนึ่งคือการทำให้ความหมายของสิ่งหนึ่งสิ่งใดถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการถ่ายทอดข่าวหรือการส่งข่าวเกิดความผิดพลาด

ฮาคานเนน (Hakanen, 1975, 6004) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองยังไม่ทราบความเคลื่อนไหวของเรียนและการศึกษา ได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้มากขึ้น โรงเรียนไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอ ผู้ปกครอง ชุมชน ขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางโรงเรียนได้

นาธาน (Nathan, 2001, : 71-75) ได้ศึกษาค้นคว้า และเปรียบเทียบผลต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้ให้ความเห็นว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กจะมี

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง (Attending School) มีวินัยและมีความตั้งใจมากกว่า รวมทั้งอัตราเฉลี่ยในการจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีมากกว่าด้วย นอกเหนือไปจากนี้ ตัวนักเรียนเอง ครองครว และบรรดาครูได้รายงานว่ามีผลความพึงพอใจอย่างมากในโรงเรียนขนาดเล็ก เรวิด (Raved, 1999,p 48 อ้างถึงใน จิรภา เกตุกาหลง (2545, หน้า 24) ได้สรุปว่า ค่านิยมในโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการมั่นใจอย่างเต็มที่ในระดับที่มีความเชื่อมั่นอย่างสูงในงานวิจัยประจำปี แม้ว่าในโรงเรียนขนาดเล็กกว่าดีกว่าเหล่านี้จะมีค่าใช้จ่ายสูงมากหรือไม่ไม่จำเป็นเลย จากตัวอย่างในการศึกษาสอบค่าใช้จ่ายของนักเรียนแต่ละรายหัวของนักเรียนและค่าใช้จ่ายของนักเรียนและค่าใช้จ่ายของผู้จบการศึกษาแต่ละคน แม้ว่าค่าใช้จ่ายของนักเรียนแต่ละคนก่อนเข้าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่ามักมีคุณภาพสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของผู้จบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมปลายแต่ละคน เพราะว่า สัดส่วนที่ต่ำกว่าของนักเรียนที่จบการศึกษา ในการศึกษาขนาดของโรงเรียนและต้นทุนค่าใช้จ่าย Antony Bryk นักวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้สรุปผลว่า ในประเด็นของผลที่ตามมาในเชิงบวกนั้นทั้งสำหรับผู้ใหญ่ และนักเรียนที่มีความร่วมมือกันการทำงานในโรงเรียนเล็กๆ นั้น ความจริงก็คือเป็นหนึ่งในการวัดฐานะทางเศรษฐกิจ

สปาร์ค (Spark, 1960, 3605) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารในระดับ ไฮสกูล ในรัฐเคนตักกี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการบริหาร ได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

สมิท (Smith, 1971, 2377) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนในการวางแผนและการพัฒนาการศึกษาของทบวมมหาวิทยาลัยมิชิแกน ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกของคณะกรรมการโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนและประชาชนมีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนจากประชาชนไม่เห็นด้วยกับเรื่องต่างๆ ที่ทางโรงเรียนดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวที่คณะกรรมการไม่มีส่วนรู้เห็นคณะกรรมการ โรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นพ้องต้องกันว่าโรงเรียนเจริญก้าวหน้าขึ้นไปกว่าเดิมหากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมกิจการต่างๆ ของโรงเรียน

อิมิลิโอโน (Emilliano, 1959, 6024) ได้วิจัยเรื่อง กิจกรรมและวิธีดำเนินการของโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า วิธีดำเนินการส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนเป็นอย่างดี โรงเรียนใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงาน มีการให้บริหารต่างๆ แก่ชุมชน มีการสำรวจปัญหาความต้องการของชุมชน เพื่อหาแนวทางแนะนำให้ประชาชนรู้จักปรับปรุงตนเอง ใช้แหล่งวิชาการในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียนได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากทฤษฎี หลักการ และแนวคิดประกอบผลงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่า การบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จะต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการวางแผน ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีความสัมพันธ์ ที่ีระหว่างโรงเรียนและชุมชน การสื่อสาร กับ ผู้ปกครอง การให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และโรงเรียนใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจะสามารถพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวังของการบริหารในโรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ปีการศึกษา 2550 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีจำนวน 240 คน และ ครูวิชาการมีจำนวน 240 คน รวมประชากร จำนวน 480 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการสุ่มกระจายตามเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 4 เขต จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 80 คน และครูวิชาการจำนวน 80 คน ในโรงเรียนทั้งหมด 80 โรงเรียน และกระจายตามเขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 20 โรงเรียน แล้วทำการสุ่มเลือกโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการเจาะจงศึกษาผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุครัฐูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับ

1. การบริหารงานวิชาการ จำนวน 37 ข้อ
2. การบริหารงานงบประมาณ จำนวน 19 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล จำนวน 6 ข้อ
4. การบริหารงานทั่วไป จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุครัฐูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามขอบข่ายของการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป

การสร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม และแบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อเสนอแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้ข้อความมีความชัดเจน เป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี 4 ท่าน ดังนี้
 - 4.1 นายชัชวาล คัมภีร์วัฒน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 4.2 นายสมศักดิ์ สุขสำโรง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตะโกตาพิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
 - 4.3 นายอุดม วัชรพงษ์ศิริ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสะแกโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

4.4 นางฉวีวรรณ มีสุข เจ้าหน้าที่ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะครั้งสุดท้ายจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ครูวิชาการ จำนวน 15 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือถ้าค่า t มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปถือว่ามีความอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ ผลปรากฏว่า แบบสอบถามจำนวน 100 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า t ตั้งแต่ 1.96-13.17

6. นำแบบสอบถาม ที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง 100 ข้อ มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9475 จากนั้นทำการจัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ จึงนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ไปยังผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
3. แจกแบบสอบถามให้กับ โรงเรียนเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน
4. เก็บแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนด
5. แบบสอบถามจำนวน 160 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วในการจัดกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. แยกกลุ่มระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูวิชาการ
3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนโดยเทียบค่าระดับการบริหารงานแต่ละข้อ เป็น ค่าคะแนน ดังนี้

3.1 ระดับการปฏิบัติ

ระดับปฏิบัติมากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
ระดับปฏิบัติมาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ระดับปฏิบัติปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ระดับปฏิบัติน้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

3.2 ระดับความคาดหวัง

ระดับคาดหวังมากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
ระดับคาดหวังมาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ระดับคาดหวังปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
ระดับคาดหวังน้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
ระดับคาดหวังน้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ

3. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t -test Independent กำหนดค่าสถิติที่มีระดับนัยสำคัญที่ .05

4. เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ในการประเมินระดับปฏิบัติใช้เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 103)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	ระดับปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	ระดับปฏิบัติปานกลาง

1.51 – 2.50

ระดับปฏิบัติน้อย

1.00 – 1.50

ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

5. เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ในการประเมินระดับความคาดหวังใช้เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2535 : 103)

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

4.51 - 5.00

ระดับคาดหวังมากที่สุด

3.51 - 4.50

ระดับคาดหวังมาก

2.51 – 3.50

ระดับคาดหวังปานกลาง

1.51 – 2.50

ระดับคาดหวังน้อย

1.00 – 1.50

ระดับคาดหวังน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีสถิติต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

1.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาอัตราส่วนวิกฤต ตามวิธีการ

ของ t - test

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โดยใช้ t - test Independent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จัดทำตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
- ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการบริหารเบื้องต้นจาก ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการศึกษาสภาพและความคาดหวังของ การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ แบ่งเป็น 4 งาน คือ

1. การบริหารงานวิชาการ จำนวน 37 ข้อ
2. การบริหารงานงบประมาณ จำนวน 19 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล จำนวน 6 ข้อ

4. การบริหารงานทั่วไป จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ

ตอนที่ 4 ศึกษาข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด (Open Form) เกี่ยวกับสภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ	จำนวน (n = 160)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	109	68.12
หญิง	51	31.88
2. อายุ		
น้อยกว่า 26 ปี	0	
26 - 30 ปี	4	2.50
31 - 40 ปี	34	21.25
41 - 50 ปี	87	54.37
มากกว่า 50 ปี	35	21.88
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	128	80.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ	จำนวน (n = 160)	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา (ต่อ)		
ป. บัณฑิตการบริหารการศึกษา	5	3.12
ปริญญาโท	27	16.88
4. อายุราชการ		
น้อยกว่า 6 ปี	1	0.62
6 - 10 ปี	12	7.50
11 - 15 ปี	18	11.25
16 - 20 ปี	40	25.00
มากกว่า 20 ปี	89	55.63

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 68.12) อายุระหว่าง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 54.37) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 80.00) และมีอายุราชการมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 55.63)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการบริหารเบื้องต้นจาก ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ปรากฏผลดังตาราง 3 - 12 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการ

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ	3.89	0.64	4.65	0.38
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.92	0.66	4.57	0.40
3	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้	3.59	0.64	4.55	0.39
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.28	0.90	4.53	0.53
5	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนว	3.76	0.66	4.60	0.39
6	การพัฒนาการวัดผลประเมินผล	3.94	0.59	4.58	0.37
7	การพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.81	0.66	4.59	0.41
8	พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.89	0.57	4.61	0.37
	รวม	3.81	0.51	4.59	0.29

จากตาราง 3 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนในเรื่องความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานงบประมาณ

ข้อ ที่	การบริหารงานงบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การวางแผน	4.06	0.59	4.45	0.40
2	การจัดสรรงบประมาณ	4.04	0.66	4.48	0.45
3	การตรวจติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน	3.89	0.65	4.47	0.43
4	การบริหารการเงิน	4.03	0.75	4.51	0.52
5	การบริหารบัญชี	4.06	0.79	4.55	0.51
6	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	3.99	0.81	4.49	0.49
	รวม	4.01	0.60	4.48	0.36

จากตาราง 4 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนในเรื่องความคาดหวังในการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการบริหารการเงินและการบริหารบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, \bar{X} = 4.55$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานบุคคล

ข้อ ที่	การบริหารงานบุคคล	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การวางแผนอัตรากำลังการกำหนดตำแหน่งและการแก้ไข ปัญหาบุคคล	3.88	0.75	4.34	0.51
2	การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	4.06	0.64	4.58	0.49
	รวม	3.99	0.64	4.50	0.46

จากตาราง 5 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ส่วนความคาดหวังในการบริหารงานบุคคลตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนการวางแผนอัตรากำลังการกำหนดตำแหน่งและการแก้ไขปัญหาบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของ
การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคนโยบายการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานทั่วไป

ข้อ ที่	การบริหารงานทั่วไป	ระดับการ ปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การบริหารงานธุรการ	3.95	0.74	4.46	0.37
2	งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.73	4.48	0.40
3	การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ	3.75	0.70	4.51	0.36
4	การจัดระบบการบริหาร และพัฒนาองค์กร	3.81	0.75	4.57	0.39
5	การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงาน บุคคล และบริหารทั่วไป	3.80	0.73	4.50	0.42
6	ระบบการรับนักเรียน	4.12	0.59	4.56	0.36
7	การส่งเสริมกิจการนักเรียน	3.95	0.61	4.58	0.41
8	การจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา	3.83	0.69	4.48	0.36
	รวม	3.89	0.59	4.51	0.28

จากตาราง 6 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคนโยบายการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ส่วนความคาดหวังของการบริหารงานทั่วไปโดยภาพรวม มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดเท่ากัน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของ
การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานวิชาการ

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการ ปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ	3.75	0.60	4.54	0.37
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.74	0.64	4.48	0.43
3	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้	3.51	0.66	4.35	0.46
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.26	0.79	4.38	0.67
5	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมแนะแนว	3.50	0.56	4.45	0.49
6	การพัฒนาการวัดผลประเมินผล	3.76	0.55	4.49	0.39
7	การพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.70	0.79	4.46	0.44
8	พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.75	0.66	4.48	0.37
	รวม	3.66	0.52	4.46	0.32

จากตาราง 7 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กใน
ยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครู
วิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มี
การปฏิบัติในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนในเรื่องความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โดยภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้าน
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.54$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานงบประมาณ

ข้อ ที่	การบริหารงานงบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การวางแผน	3.96	0.59	4.51	0.42
2	การจัดสรรงบประมาณ	3.78	0.65	4.54	0.35
3	การตรวจติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน	3.65	0.62	4.52	0.38
4	การบริหารการเงิน	3.86	0.68	4.69	0.43
5	การบริหารบัญชี	3.83	0.60	4.73	0.38
6	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	3.78	0.61	4.66	0.42
	รวม	3.80	0.49	4.59	0.28

จากตาราง 8 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความคาดหวังในการบริหารงานงบประมาณตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โดยภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานบุคคล

ข้อ ที่	การบริหารงานบุคคล	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การวางแผนอัตรากำลังการกำหนดตำแหน่งและการแก้ไข ปัญหามูลค	3.90	0.83	4.25	0.44
2	การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ	3.93	0.73	4.52	0.37
	รวม	3.92	0.72	4.43	0.32

จากตาราง 9 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานบุคคลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความคาดหวังของการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ ในการบริหารงานทั่วไป

ข้อ ที่	การบริหารงานทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ		ความคาดหวัง	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	การบริหารงานธุรการ	3.72	0.59	4.47	0.43
2	งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.73	0.63	4.53	0.53
3	การพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศ	3.56	0.55	4.47	0.49
4	การจัดระบบการบริหาร และพัฒนาองค์กร	3.52	0.48	4.53	0.49
5	การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป	3.47	0.53	4.53	0.49
6	ระบบการรับนักเรียน	3.68	0.56	4.53	0.47
7	การส่งเสริมกิจการนักเรียน	3.72	0.52	4.51	0.49
8	การจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา	3.62	0.46	4.51	0.46
	รวม	3.62	0.42	4.51	0.40

จากตาราง 10 โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ส่วนความคาดหวังของการบริหารงานทั่วไปโดยภาพรวม พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นการบริหารงานธุรการ และการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47, \bar{X} = 4.47$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ โดยรวม 4 ด้าน

ลำดับที่	การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก	ผู้บริหาร		ครูวิชาการ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.
1	การบริหารงานวิชาการ	3.81	0.51	3.66	0.52
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.00	0.60	3.81	0.49
3	การบริหารงานบุคคล	3.99	0.64	3.62	0.72
4	การบริหารงานทั่วไป	3.89	0.59	3.62	0.42
	รวม	3.92	0.59	3.68	0.54

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, \bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคาดหวังในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โดยรวม 4 ด้าน

ลำดับที่	ความคาดหวังของ การบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก	ผู้บริหาร		ครูวิชาการ	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.
1	การบริหารงานวิชาการ	4.59	0.29	4.46	4.46
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.48	0.35	4.59	4.59
3	การบริหารงานบุคคล	4.50	0.46	4.43	4.43
4	การบริหารงานทั่วไป	4.51	0.28	4.51	4.51
	รวม	4.52	0.35	4.50	0.33

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และครูวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน ส่วนครูวิชาการเมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายด้าน พบว่ามีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน เช่นกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยรวม 4 ด้าน

ลำดับที่	การบริหารงานโรงเรียน ขนาดเล็ก	ผู้บริหาร		ครูวิชาการ		t	Sig.
		\bar{x}	S.D	\bar{x}	S.D.		
1	การบริหารงานวิชาการ	3.81	0.51	3.66	0.52	1.840	0.068
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.00	0.60	3.81	0.49	2.320*	0.022
3	การบริหารงานบุคคล	3.99	0.64	3.92	0.72	0.695	0.488
4	การบริหารงานทั่วไป	3.89	0.59	3.62	0.42	3.320*	0.001
	รวม(เฉลี่ย)	3.92	0.59	3.68	0.54	2.044	0.145

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จกตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารงานทั่วไปโดยผู้บริหาร โรงเรียนมีความเห็นด้วยมากกว่าครูวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยผู้บริหารมี ความเห็นด้วย มากกว่าครูวิชาการ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับความ
คาดหวัง ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุครัฐูปการศึกษา โดยรวม 4 ด้าน

ลำดับที่	การบริหารงานโรงเรียน ขนาดเล็ก	ผู้บริหาร		ครูวิชาการ		t	Sig
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D.		
1	การบริหารงานวิชาการ	4.59	0.29	4.53	0.47	1.050	0.295
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.48	0.36	4.51	0.49	-0.374	0.709
3	การบริหารงานบุคคล	4.49	0.46	4.51	0.46	-0.221	0.825
4	การบริหารงานทั่วไป	4.51	0.28	4.51	0.39	0.091	0.928
	รวม(เฉลี่ย)	4.52	0.35	4.52	0.45	0.550	0.689

จากตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการเกี่ยวกับ
ความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็กในยุคลปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 1-4 โดยภาพรวม โรงเรียนขนาดเล็ก ครูรับผิดชอบงานมากเกินไปบางคนสอนครบ 2 ชั้น และทุกกลุ่มสาระ ครูสอนไม่ครบชั้น
2. ควรจัดการศึกษาผ่านดาวเทียม โรงเรียนไกลกังวลให้กับ โรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน
3. ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย รัฐควรจัดงบประมาณปัจจัยพื้นฐานให้เพียงพอ
4. ให้โรงเรียนบริหารจัดการเองให้เกิดความคล่องตัว
5. ให้ยุบโรงเรียนขนาดเล็กหากไม่มั่งบประมาณและบุคลากรเพียงพอ
6. สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ
7. ให้จัดครูธุรการไว้ให้ทุกโรงเรียน
8. ครูส่วนใหญ่ทอดทิ้งห้องเรียนไปทำหน้าที่อื่น สอนไม่เต็มหลักสูตร ทำงานไม่เป็นระบบ ไม่ทำงานเป็นทีม ไม่มีความเสียสละ นักเรียนขาดแบบอย่างที่ดี กิฉิวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น
9. ให้โรงเรียนและครูจัดทำหลักสูตรสอนเอง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด
10. และสรุปผลประจำภาคเรียนและประจำปี ให้โรงเรียนลงโทษเด็กโดยใช้ไม้เรียวได้ เด็กจะได้ไม่คือ
11. ระบบงานธุรการค่อนข้างมีปัญหาเพราะ อินเทอร์เน็ต ใช้การไม่ได้เต็มที่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสรุปให้เห็นภาพรวมของการวิจัย เรื่องสภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิบัติการศึกษาระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้บริหาร โรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 240 คน

1.2 ครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 240 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการสุ่มกระจายตามเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด 4 เขต จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็น ผู้บริหาร จำนวน 80 คน และครูวิชาการจำนวน 80 คน ในโรงเรียนทั้งหมด 80 โรงเรียน และกระจายตามเขตการศึกษา เขตการศึกษาละ 20 โรงเรียน แล้วทำการสุ่มเลือกโรงเรียนที่เลือกเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการเจาะจงศึกษาผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น

2.1 สุ่มโรงเรียนขนาดเล็กมาจำนวน 80 โรงเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 โรงเรียนขนาดเล็กที่สุ่มมาได้ จะประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 80 คน และครูวิชาการในแต่ละโรงเรียนโดยจะทำการสุ่มตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จะได้กลุ่มตัวอย่าง 80 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในชุดปฏิบัติการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 งาน รวมทั้งสิ้น 100 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอายุราชการมากกว่า 20 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ของ สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานทั้ง 4 งาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กใน ยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนในเรื่องความคาดหวังของ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมมี ความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมี ความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

2.2 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานงบประมาณโรงเรียน ขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนในเรื่องความคาดหวังในการบริหาร งบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมพบว่ามีความคาดหวังอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่อง การบริหารการเงินและการบริหารบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, \bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ

2.3 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนขนาด เล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ส่วนความคาดหวังในการบริหารงานบุคคลตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ส่วน การวางแผนอัตราค่าจ้างการกำหนดตำแหน่งและการแก้ไขปัญหามูลค่า อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$)

2.4 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ส่วนของการบริหารงานทั่วไปโดยภาพรวม มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดเท่ากัน

3. ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและตามความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของครูวิชาการ โดยรวม 4 งาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่องความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โดยภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากเช่นกัน ยกเว้นด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนความคาดหวังในการบริหารงบประมาณตามความคิดเห็นของครูวิชาการ โดยภาพรวมพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3.3 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานบุคคลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และมากที่สุดเท่ากัน

3.4 สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการบริหารงานทั่วไปโดยภาพรวม พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นการบริหารงานธุรการ และการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในระดับมากตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการ โดยรวม 4 ด้าน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู วิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน

4.2 ความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และครูวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน ส่วนครู วิชาการเมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายด้าน พบว่ามีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน เช่นกัน

5. ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยรวม 4 ด้าน สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่อง การบริหารงาน งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการเกี่ยวกับความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติทุกด้านเช่นกัน

6. ข้อเสนอแนะโรงเรียนขนาดเล็ก ครูรับผิดชอบงานมากเกินไปบางท่านสอนควบ 2 ชั้น และทุกกลุ่มสาระ เนื่องจากครูไม่ครบชั้น ควรจัดการศึกษาผ่านความร่วมมือโรงเรียนใกล้เคียง ให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกโรงเรียน ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย รัฐควรจัดงบประมาณพื้นฐานให้เพียงพอ ให้โรงเรียนบริหารจัดการเองให้เกิดความคล่องตัว ไม่ควรยุบโรงเรียนขนาดเล็ก และควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดครูธุรการในทุกโรงเรียน เพื่อมิให้เกิดปัญหาครูทอดทิ้งห้องเรียนไปทำหน้าที่อื่น ส่งผลให้การสอนไม่เต็มหลักสูตร ขาดการทำงานเป็นทีม นักเรียนขาดแบบอย่างที่ดี ถัดวิเคราะห์ สังเคราะห์ใหม่เป็น โรงเรียนและครูควรจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด และสรุปผลประจำภาคเรียน และประจำปี

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู วิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร โรงเรียนและครู วิชาการเห็นความสำคัญของการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้านเท่ากัน จึงส่งผลให้ผลของการปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมากเท่ากัน

1.2 ความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครู

วิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และครูวิชาการมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน ส่วนครูวิชาการเมื่อพิจารณาความคาดหวังเป็นรายด้านพบว่ามีความคาดหวังให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเท่ากัน เช่นกัน ซึ่งเป็นผลมาจากสถานศึกษาทุกแห่งล้วนมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเหมือน ๆ กัน กล่าวคือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ และการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย ควรมีการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมและมีคุณภาพ ตลอดจนการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นความคาดหวังของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยากจะเป็นและอยากที่จะปฏิบัติ จึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดของงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. (2546 : 33-34) งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่าในสภาพปัจจุบันผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการให้ความสำคัญต่อทั้ง 4 ด้านเท่าๆ กัน และมีความคาดหวังให้การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญต่องานวิชาการมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ ที่ว่างานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินการผิดพลาดทางวิชาการ ก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว และโรงเรียนใดประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทางวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควร ได้รับการยกย่อง (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 24-25)

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1-4 โดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธณี ญาวีระ (2544 : 38) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก รูปแบบศูนย์การเรียน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กล่าว

ว่า การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก จะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการเกี่ยวกับความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นการบริหารงบประมาณและการบริหารบุคคลที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ แม้ว่าผู้บริหารจะมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการ งบประมาณ และกำลังคนเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษาเป็นอย่างดีแต่ไหน ทางเราก็ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณ และแต่งตั้งบุคลากรเพิ่มเติมอย่างใด ทั้งนี้เนื่องจาก งบประมาณต้องจัดสรรตามรายหัว อัตราค่าจ้างราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน จึงส่งผลให้ผู้บริหารมีความคาดหวังที่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ ส่วนครูวิชาการมีความคาดหวังอยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคาดหวังต่อการบริหารงานทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการตรวจติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินที่เป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน อีกทั้งโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากราชการที่ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดปัญหาในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็น ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและการบริหารงานทั่วไปซึ่งรวมถึงปัญหาด้านอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ไม่เพียงพอด้วย ดังที่ โกศล ศรีมณี (2524) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนชาวเขา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน” พบว่า ครูใหญ่และผู้บริหารการศึกษามีความเห็นว่าปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชาวเขาคือ ที่ตั้งและสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การศึกษา ด้านบุคลากร และด้านการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทวี อุปสุชิน (2526) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่กั้นคด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง” พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่กั้นคดมีขนาดเล็กมาก อยู่ห่างไกลโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารเรียนถาวร บ้านพักครู มีครูไม่ครบชั้น งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการและจำเป็นของโรงเรียน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กมีดังนี้ ครูรับผิดชอบงานมากเกินไปบางคนสอนควบ 2 ชั้น และทุกกลุ่มสาระครูไม่ครบชั้น ควรจัดการศึกษาค้นคว้าที่มโรงเรียนไกลกังวลให้กับโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย รัฐควรจัดงบประมาณพื้นฐานให้เพียงพอให้โรงเรียนบริหารจัดการเองให้เกิดความคล่องตัว ให้ยุบโรงเรียนขนาดเล็กหากไม่มีงบประมาณและ

บุคลากรเพียงพอ สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ ให้จัดครูธุรการไว้ให้ทุกโรงเรียน ครูส่วนใหญ่ทอดทิ้งห้องเรียนไปทำหน้าที่อื่นสอนไม่เต็มหลักสูตร ทำงานไม่เป็นระบบ ไม่ทำงานเป็นทีม ไม่มีความเสียสละ นักเรียนขาดแบบอย่างที่ดี คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เป็น ให้โรงเรียนและครูจัดทำหลักสูตรสอนเอง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด และสรุปผลประจำภาคเรียนและประจำปี ให้โรงเรียนลงโทษเด็กโดยใช้ไม้เรียวได้เด็กจะได้ไม้ดี ระบบงานธุรการค่อนข้างมีปัญหา เพราะ อินเทอร์เน็ต ใช้การไม่ได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมพล เปี่ยมศรี (2545 : 79) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งกัฒน์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ว่าการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจัดอยู่ในข่ายไม่ซับซ้อนมากนักเพราะจำนวนครูน้อย นักเรียนน้อยและเห็นว่าขนาดของกลุ่มครูในโรงเรียนมีผลต่อการร่วมใจสามัคคีกันทำงาน และแนวคิดของ สนอง ทาหอม (2531) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งกัฒน์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบริหารกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความพร้อมด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผนและการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี มีเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่มากและเหมาะสมสามารถระดมทรัพยากรจากชุมชนได้มากกว่า ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรในการบริหารน้อยความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ตลอดจนการระดมทรัพยากรจากชุมชนก็มีปัญหาเสมอมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การบริหารงานวิชาการ ควรดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดครูสอนให้ครบชั้นและควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้การวิจัยจะช่วยให้ครูได้ศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหา ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทั้งด้านการเรียนและด้านพฤติกรรม รวมทั้งการวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นการแก้ปัญหาและส่งเสริมผู้เรียนอย่างเป็นระบบและตรงจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริง นอกจากนี้ควรมีการจัดการศึกษาผ่านดาวเทียมโรงเรียนไกลกังวลให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนางานวิชาการต่อไป

2. การบริหารงานงบประมาณ ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ถึงแม้ว่ามีแผนปฏิบัติการประจำปี มีการอนุมัติแผนโครงการก่อนนำไปบริหารจัดการ มีแผนตรวจสอบที่ชัดเจน ก็ควรมีการติดตามประเมินผลและการรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน โดยการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อการดำเนินการที่เป็นระบบ การจัดทำรายงานเป็นเอกสารให้ชัดเจน มีขั้นตอนที่ถูกต้อง โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ รัฐควรจัดสรรงบประมาณปัจจัยพื้นฐานให้เพียงพอ เนื่องจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีน้อย เงินรายหัวที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ การที่จะทำให้สามารถพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพควรเพิ่มงบประมาณเป็นเงินพิเศษให้โรงเรียนขนาดเล็ก

3. การบริหารงานบุคคล ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กควรมีระบบการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด แต่ควรวิเคราะห์ภารกิจและประเมินความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษาร่วมด้วย ควรมีนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นให้คงอยู่ ไม่ควรมีนโยบายให้มีการยุบรวมโรงเรียน ควรจัดสรรครูให้ครบชั้นเรียน ไม่ควรคิดอัตราครูจากสัดส่วนนักเรียน เพราะทำให้ครูมีจำนวนน้อย ต้องสอนควบชั้นเรียนและสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของครู โดยการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดีมีผลงานไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ โดยให้มองนักเรียนในโรงเรียนประเภทนี้เป็นเช่น “เด็กด้อยโอกาส” ประเภทหนึ่ง ที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษ ให้มองโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อยเหล่านั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชุมชนที่ควรจะต้องให้คงดำรงอยู่ เพื่อวิถีชีวิตของชุมชนจะได้เกี่ยวพันกับองค์ประกอบทั้ง “วัด บ้าน และโรงเรียน” ไม่ควรมองโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนน้อยเหล่านั้นอย่างไม่คุ้นเคยกับการลงทุนในเรื่อง “ตัวเงิน” แต่ให้มองความคุ้มค่าในเรื่องของ “จิตวิญญาณ สังคม และวัฒนธรรม” ของชุมชนแทน ขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงของแต่ละชุมชนด้วย

4. การบริหารงานทั่วไป ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด และมีการสรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง แต่ควรปรับปรุงและพัฒนา การติดตามประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และข้อมูลสารสนเทศ ทุกฝ่ายควรร่วมมือกัน ทั้งปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 เขตละ 20 โรงเรียนเท่านั้น ผลการวิจัยอาจอยู่ในขอบเขตจำกัด ฉะนั้นควรมีการวิจัย โดยขยายขนาดขอบเขตของประชากรให้ครอบคลุมไปยังโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ เพื่อยืนยันสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้

แบบแผนการวิจัย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับแม้จะมีความสมบูรณ์และมากเพียงพอที่จะอ้างอิงถึงประชากรเป้าหมายในการวิจัยได้ แต่ลักษณะของข้อมูลก็ยังเป็นเพียง "การให้ข้อคิดเห็นหรือการบรรยายจากผู้ตอบแบบสอบถาม" ยังไม่ใช่ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถสังเกตได้ ดังนั้นหากจะศึกษาวิจัยในเรื่องเดิม หรือจะศึกษาพัฒนาต่อเนื่อง ผู้วิจัยควรออกแบบวิจัยเชิงคุณภาพอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออาจจะใช้รูปแบบผสมตามความเหมาะสม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กมล ศิริบรรณ. (2525). ปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). เส้นทางสู่ความสำเร็จแนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). หนังสือทศวรรษโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. เอกสารสำนักนิเทศและ
พัฒนามาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและพัสดุ.
- กิตติศักดิ์ เปรมสุข. (2524). ปัญหาการบริหารงานวิชาการในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). หลอมแนวความคิดรุ่นใหม่สู่ปัญญาชนแห่งยุค. กรุงเทพฯ :
ริชเชสมิเดีย.
- โกศล ศรีมณี. (2524). สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนชาวเขาสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: หจก.เจริญวัฒนาการพิมพ์.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2544). ก้าวต่อไปของการปฏิรูปการศึกษาไทย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- ชุมพล เปี่ยมศรี. (2545). ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โชคชัย ไกรนรา. (2535). ทักษะของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.

- ทวี อุปตุชิน. (2526). “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่กั้นคด
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง” (ม.ป.ท.).
- ธีรพนธ์ คงวงษา. (2545). “ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา” วารสาร
วิชาการ. 5(2) : 19.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สถานศึกษาในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- บันลือ พงกษะวัน. (2528). พินิจการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเสริม ศรีทา. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในอำเภอเมือง
จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา แก้วกียรและสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้
โรงเรียนหรือเขตพื้นที่
การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปรศ.)
- พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). (2541). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- พัชณี ญาวิระ. (2544). การศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพ
โรงเรียนขนาดเล็กแบบศูนย์การเรียนรู้. อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ : สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2.
- พิชัย นิลทองท่า. (2540). กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : แอ็ดทาทาษา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย. น.ป.ท. : ม.ป.พ.
- _____. (2545). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมเนศ พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.
- วัฒนา ระจับทุกข์. (2541). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : เลิฟแอนคัลลิเพรส.
- สนอง ทาหอม. (2531). ปัญหาการจัดกิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- สมคิด พรหมชัย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สมาน ชีรภาพชาติ. (2545). การบริหารคุณภาพด้านวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เขต 2. (2547). แผนพัฒนาประสิทธิภาพ
สถานศึกษาขนาดเล็ก. เชียงใหม่ : กลุ่มนโยบายและแผน เอกสารที่ 5/2547
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). คู่มือค่านิยมการนิเทศ. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2542). “เส้นทางปฏิรูปการศึกษาไทย” ชั่ว พ.ร.บ. ศึกษา. 1(2) มีนาคม : 1-4
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานตามโครงการ
ยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการประชุม
วันที่ 10-11 พฤษภาคม 2547.
- ตีปพนธ์ เกตุทัต. (2539). “นานาทัศนะการขยายการศึกษามากมั่งคั่ง.” วารสารการศึกษา
แห่งชาติ. 27.
- สุรพันธ์ ยงค์ทอง. (2526). การบริหาร โรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2543). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). การปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ทีเจเอ.
- สุรินทร์ แก้วมณี (2531). อิทธิพลของปัจจัยจัดสรรทางการบริหาร โรงเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก.
- สุวิมล กาญจนะโกมล. (2524). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม
กับโอกาสเข้ารับการศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร.

- สุทัศน์ วัฒนสุทธิ. (2544). สภาพการณ์มีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของกรรมการโรงเรียน
 ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.
 วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 นครสวรรค์. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนครสวรรค์,
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การบริหารสถานศึกษาโดยไขโรงเรียนเป็นฐาน. แนวคิดและหลักการ
 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน.
- Bruce, E.L. (1972, January). "The Role of the Elementary Principal in School
 Community Relation," *Dissertation Abstracts International*. 32 (1).
- Emilliano, C. R. (1959, December). "Activities and Procedures of Some Community
 School in The United States and Their Implications for The Philippines"
Dissertation Abstracts International. 20 (6).
- Hakanen, L. J. (1975, March). "An Investigation of School Community
 Communication in Vermillion South Dakota Districts. *Dissertation
 Abstracts International*.
- Nathan, J (2001). *The Benefit of Sharing Education Leadership*. 59(5),71-75
- Owens, R.G. (2001). *Organization Behavior in Education International Leadership and
 School Reform*. Boston : Allyn and Bacon.
- Smith, J. E. (1971, November). "The Role of Citizens Committees in the
 Planning and Development of the Gentennial Education Park
 in Plymouth. *Dissertation Abstracts International*.
- Sparks, H.M. (1960). *A Study of the Might School Principalsip in Kentucky*.
Dissertation Abstracts International, 20 5; 3605-A -3606-A.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศษ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๐๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบขออนุญาตระหัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายสมศักดิ์ สุขสำโรง

ด้วยนายสำโรง มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหาร
โรงเรียนขนาดเล็กในยุคนวัตกรรมการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ศษ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน
ขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์นวมินทร์ ประชานันท์)

รองคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๔๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๔๔

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์คัดลอกเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑

ด้วยนายสำเร็จ มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑-๔ โดยมี ผศ.ดร.ปิยะภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุม การศึกษาค้นคว้า ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการคัดลอกใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายสำเร็จ มีคม ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะทองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04082 /43๖3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
50 ถนนอิสาน บร 31000

๗ สิงหาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด ทุกแห่ง

สิ่งส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสำเริง มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริพานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม แก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงแจ้งให้ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทราบ ทุกแห่ง เพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าว เข้าเก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม ดังแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิฑูรย์ อินตณตติย์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาราชภาพบน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มอำนาจการ

กลุ่มงานประสานงาน

โทร. 0 4461 1402

โทรสาร 0 4462 0277

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต ๕

ด้วยนายสำเริง มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและ ความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต ๑-๕ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานูนาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๒

ด้วยนายสำเริง มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและ ความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคนวัตกรรมการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑-๔ โดยมี ผศ.ดร. ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๓๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ณะองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๖

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๑๑/ว ๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วยนายสำเร็จ มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและ ความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในศตวรรษที่ ๒๑ การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต ๑ - ๔ โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ JW

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

ที่ ศร ๐๕๔๕.๒๐/ว๑๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณชัชวาลย์ คัมภีร์วัฒน์

ด้วยนายสำเริง มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑-๔ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.สุรชัย ปิยานุกุล เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๔๔๕.๒๐/ว ๐๒๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายอุดม วัชรพงษ์ศิริ

ด้วยนายตำรวจ มีکم นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์นวมินทร์ ประชานันท์)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตท ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๐๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นางฉวีวรรณ ศรีสุข

ด้วยนายสำเร็จ มีคม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหาร
โรงเรียนขนาดเล็กในเขตปฏิรูปการศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ เป็นประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน
ขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์นวมินทร์ ประชานันท์)

รองคณบดี รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตบ ๓๔๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๕๘

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ในเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1-4

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สภาพและความคาดหวังของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และครูเกี่ยวกับ สภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1-4 ตามขอบข่ายงานของสถานศึกษา 4 งาน และงานตามนโยบาย คือ

1. งานบริหารวิชาการ
2. งานบริหารงบประมาณ
3. งานบริหารบุคคล
4. งานบริหารทั่วไป

3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ฉะนั้นการตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด อีกทั้งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาใน โรงเรียนของท่านและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ในทุกประเด็นที่กำหนด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นายสำเริง มีคม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ถ้าชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย X ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพตำแหน่ง

 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู

2. เพศ

 ชาย หญิง

3. อายุ

 น้อยกว่า 26 ปี 26-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี มากกว่า 50 ปี

4. วุฒิการศึกษา

 ปริญญาตรี ป.บัณฑิตการบริหารการศึกษา ปริญญาโท ปริญญาเอก

5. อายุราชการ

 น้อยกว่า 6 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2

สภาพและความคาดหวังของการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กในยุคปฏิรูปการศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวีรวัฒน์ เขต 1-4

คำชี้แจง สภาพ หมายถึง ระดับความเหมาะสมของการบริหารงานทั้ง 4 งาน ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
ความคาดหวัง หมายถึง ระดับความเหมาะสมของการบริหารที่ต้องการอยากให้เป็นในอนาคต
โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในที่ตรงกับระดับที่ท่านเห็นว่า
เหมาะสม

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในระดับที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม

การบริหารงานวิชาการ

ระดับการปฏิบัติ
5 / 3 2 1
5 4 3 / 2 1

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

0 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

00 มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

ความคาดหวัง				
/ 5	4	3	2	1
/ 5	4	3	2	1

คำอธิบาย

ข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำเครื่องหมาย / ระดับการปฏิบัติลงในช่องระดับ 4 และ
ทำเครื่องหมาย / ความคาดหวังลงในช่องระดับ 5 หมายถึง โรงเรียนได้จัดให้มีคำสั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมากและมีความต้องการให้ปฏิบัติให้มากที่สุด

ข้อ 00 ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำเครื่องหมาย / ระดับการปฏิบัติลงในช่องระดับ 2 และ
ทำเครื่องหมาย / ความคาดหวังลงในช่องระดับ 5 หมายถึง โรงเรียนได้จัดให้มีข้อมูล
สารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรน้อย และมีความต้องการให้ปฏิบัติให้มากที่สุด

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					การพัฒนาการวัดผลประเมินผล					
					22 มีระเบียบแนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียนรู้					
					23 มีเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผล					
					24 มีเครื่องมือวัดผลครอบคลุมทุกด้าน					
					25 มีการนำข้อมูลการประเมินผลไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน					
					การพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา					
					26 มีแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา					
					27 มีเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสม ชัดเจน					
					28 มีกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับแผนการนิเทศฯ					
					29 มีเอกสารรายงานผลการนิเทศ					
					พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
					30 จัดระบบบริหารจัดการโดยมีโครงสร้างขั้นตอนการบริหารงานชัดเจน ส่วนร่วม					
					31 มีข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนทุกด้านถูกต้อง เป็นปัจจุบันและจัดอย่าง เป็นระบบ สะดวกต่อการใช้งาน					
					32 มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและเผยแพร่ให้ผู้ เกี่ยวข้องทราบ					
					33 มีการจัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติบัติการอย่างเป็นระบบ ถูกหลักการ ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง					
					34 มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการ ตามแผน ปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
					35 มีการดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่าง สม่ำเสมอต่อเนื่อง					
					36 มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับช่วงชั้นและนำผลมา ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
					37 มีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและรายงานต่อ ต้นสังกัด ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
					การบริหารงบประมาณ					
					การวางแผน					
					1 มีแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์รวมทั้งแนวทางการพัฒนา					

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					2 มีแผนปฏิบัติการประจำปีและมีการอนุมัติแผนโครงการก่อนนำไปบริหารจัดการ					
					3 มีการสรุปรายงานโครงการเมื่อบริหารจัดการโครงการเสร็จ					
					4 มีการจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานในรอบปี					
					การจัดสรรงบประมาณ					
					5 มีข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของนักเรียนรายบุคคลถูกต้องเป็น					
					6 มีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนตามแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณทั้ง					
					วิชาการ บริหารทั่วไปและด้านสำรองจ่าย					
					7 มีการใช้จ่ายเงินตามแผน					
					การตรวจติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและ					
					ผลการดำเนินงาน					
					8 มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในสถานศึกษา					
					9 มีแผนการตรวจสอบที่ชัดเจน					
					10 มีการตรวจติดตามการใช้งบประมาณและผลการดำเนินงานเป็น					
					ปัจจุบัน					
					11 มีเอกสารรายงานผลการตรวจสอบอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนและ					
					สามารถตรวจสอบได้					
					การบริหารการเงิน					
					12 การเก็บรักษาเงินเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลัง					
					14 การจ่ายเงินเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด					
					การบริหารบัญชี					
					14 การจัดทำบัญชีการเงินถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน เช่น					
					เงินสด ทะเบียนคุมเงินงบประมาณ รายงานเงินคงเหลือประจำวัน					
					15 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินถูกต้องตามแนวปฏิบัติ					
					16 การจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน ถูกต้องตามแนว					
					ปฏิบัติ					
					การบริหารพัสดุและสินทรัพย์					
					17 มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษาถูกต้องตาม					
					ระเบียบปฏิบัติ เช่น ทะเบียนคุมทรัพย์สิน บัญชีวัสดุ ใบเบิกวัสดุ					
					18 มีการจัดหาพัสดุเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ					
					19 มีการควบคุม บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ ได้ถูกต้องตามระเบียบ					
					ปฏิบัติ					

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					การบริหารงานบุคคล การวางแผนอัตรากำลังการกำหนดตำแหน่งและการแก้ไขปัญห บุคคล 1 วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจ ของสถานศึกษา					
					2 จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตาม เกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.กำหนด					
					การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 3 มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวทาง การปฏิบัติที่ถูกต้อง					
					4 ดำเนินงานทะเบียนประวัติได้ถูกต้องตามแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง					
					5 มีการจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพแก่บุคลากรในสถานศึกษา					
					6 มีระบบเสริมสร้างขวัญกำลังใจ					
					การบริหารทั่วไป การบริหารงานธุรการ 1 มีการวิเคราะห์ สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง					
					2 มีการวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้ เหมาะสม เช่น ระบบ E - office ฯลฯ					
					3 มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ สามารถ ปฏิบัติงานธุรการตามที่ระบบกำหนดไว้ ตามที่ระบบกำหนดไว้					
					4 มีการดำเนินงานธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความ ประหยัดและคุ้มค่า					
					5 มีการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ					
					งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 มีการสนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน					
					7 มีการจัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้เกี่ยวข้องเพื่อ รับทราบ ดำเนินการหรือถือปฏิบัติแล้วแต่กรณี					

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					8 มีการประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เร่งรัด การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ					
					การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ 9 มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน เพียงพอ 10 มีการวางแผน จัดทำ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยทุกฝ่าย มีส่วนร่วม					
					11 มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง					
					12 มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการและ กิจกรรมที่ หลากหลาย					
					13 มีการติดตามประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิด คุ่มค่าและมี ประสิทธิภาพ					
					การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 14 มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การดำเนินงาน บริหารจัดการและพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา					
					15 มีการวางแผน ออกแบบการจัดระบบโครงสร้าง การแบ่งส่วน ภายในและกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กร					
					16 มีการดำเนินการบริหารจัดการตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ พัฒนาองค์กรตามแนวทางที่กำหนด มีการติดตามประเมินผลการ					
					17 มีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ และนำผลมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานขององค์กรอย่างต่อเนื่อง					
					การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป 18 มีข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ บริหารงานทั่วไป					
					19 มีการจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการ บริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารงานทั่วไป					
					20 มีการติดตามประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกใน การปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่างๆ					

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					21 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ					
					ระบบการรับนักเรียน					
					22 มีการประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา					
					23 มีการจัดทำสำมะโนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา					
					24 มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนนักเรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
					25 มีการกำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบและมีการดำเนินการรับนักเรียนตามกำหนด					
					26 มีการติดตามประเมินผลและรายงานโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วน					
					การส่งเสริมกิจการนักเรียน					
					27 มีการวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน					
					28 มีการดำเนินการจัดกิจกรรมและบริการนักเรียน เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม)กิจกรรมสหกรณ์ฯลฯ					
					29 มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง					
					30 มีการสรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อนักเรียนแท้จริง					
					การจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา					
					31 มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจของสถานศึกษา					
					32 มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง					
					33 มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานสถานศึกษา					

ระดับการปฏิบัติ					รายการ	ความคาดหวัง				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					34 มีการวางแผนการจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา					
					35 มีการนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการ					
					36 มีการดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่ แผ่นดินกำหนด					
					37 มีการประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายในตามมาตรการที่ เหมาะสม					
					38 มีการรายงานผลการประเมินควบคุมภายในสถานศึกษา					

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 การบริหารงานวิชาการ

3.2 การบริหารงบประมาณ

3.3 การบริหารงานบุคคล

3.4 การบริหารทั่วไป

3.5 การบริหารงานคณาจารย์

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ร่วมแสดงความคิดเห็น

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสำเร็จ มีคม
วัน เดือน ปี	21 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	73 หมู่ 2 ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	83 หมู่ 8 ตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน วิทยฐานะผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ (คศ.3)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านจำเอน (นักศึกษา - ประชานุสรณ์ 5) สพท. บร. 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (การประถมศึกษา) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2530 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์